ԺԲ. ՏԱՐԻ 3323 (Ն. Տ.) 16 ՄԱՐՏ 1895 — 4 ՄԱՐՏ 1895 — 19 ՐԱՄԱԶԱՆ 1312 — ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՈՒՄԱՐԻՆ ՊԼՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ

Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه غلطه ده آره‌وك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամեկան արժեք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանկ	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Պաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ	Դրուշ 50

Խմբագրութեան ուղղուած համակ [illegible] գրութիւն [illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ՆՈՐ ՀԱՆԴԷՍ ՄԸ

Ծատացանք Պ. Աղէքսանդր Թարխանեանի գրական եւ թատերական հանդէսի երրորդ թիւը։ Թարգմանը կը հրատարակուի ի Թիֆլիզ տարին երկու անգամ; պատկերազարդ. մեծադիր եւ չատ մաքուր տպագրութեամբ։

Կովկասի հայոց պարբերական մամուլին պատասխանը հրատարակութիւն մըն է այս, իր զուտ մասնագիտական հանգամանքովը որուն պէտքը, իրաւ է թէ, այն թուականներուն մանաւանդ աւելի զգալի պիտի ըլլար ու գոյութիւնը աւելի պիտի գնահատուէր, երբ բեմական կեանքը իր ոգեւորեալ շրջանին մէջ կը գտնուէր։ Հիմայ, Թիֆլիզի մէջ ալ, թատերական ձեռնարկութիւնները փայլուն վիճակ մը չունին։ սակայն մօտաւոր կամ հեռաւոր անցեալ մը միշտ առատ ու շահեկան նիւթ կը մատակարարէ այս կարգի հրատարակութեանց։ Թողուած որ Թարգմանը կէս առ կէս նուիրուած է,—եթէ ոչ մեծ մասամբ,—օտար թատերական հեղինակներուն ու գործերուն, ինչ որ բարդութիւն անօգուտ աշխատութիւն մը չէ։

Թղթատելով Թարգմանին ներկայ համարը՝ աշխատուած, զանազանութիւնով լիցուն ու ձեռնհասութեամբ պատրաստուած կը գտնենք զայն, գրքի մը չափ ստուար,—160 էջ։ Սկիզբը գրուած է ցուցակ մը այն «պիեսներուն որոնք ներկայացուած թարգմանուած են»։ Ասոնց թիւը 28 ի կը հասնի, կերեւայ թէ 1883-84 շրջանին մէջ արտասանուածներն բլլալու են, տակաւ հաշուելու արդէն իսկ ներկայացուելու վրայ եղողներն։ Եթէ հետաքրքիր էք գիտնալու թէ ինչ տեսակ ընտրութիւն կատարած են արիւմտեան Հայոց թատերական գործին առաջնորդողները, կրնաք այդ հետաքրքրութիւնը յագեցնել իմանալով որ արտասանուած 38 նոր թատերախաղերուն 22 ը թարգմանութիւն են, գլխաւորաբար Ֆրանսայի մամ մըն ալ գերմանացի ծանօթ հեղինակներէ։ Մնացեալ վեցը միայն հեղինակութիւն են։ Դուլեանի Թշնամիները, Հէքիմեանի մէկ ողբերգութիւնը, Պարոնեանի Մեծապատիւ հարցաքննիչը (համանուն գրուածքէն քաղուած), Զմչկեանի մէկ կատակերգութիւնը, Մնացականեանի՝ տառամիսը։ Տէր Մարտիրոսեանի, և միւսներ կատակերգութիւն մը Լմմն Տէր-Գրիգորեանցէ։ Ահա խաղացուցակը։

Թարգմանի առաջին 90 էջերը կը գրաւէ Շիլլերի Մարիա Սթուարդ ողբերգութեան թարգմանութիւնը, և վերջին 13 էջը՝ փոխաբերաբար գրուած վօտքվիլ մը, որ ըսել է կէսէն աւելի։ Կրնայ գիտուիլ թէ լաւագոյն կըլլայ թատերախաղերու թարգմանութիւնը վերապահել առանձին գրքոյկով հրատարակելու, ամբողջովին թատերական ուսումնասիրութեանց ու պատմութեանց տեղ տալու համար այս հանդէսին մէջ։ բայց կերեւայ թէ Պ. Թարխանեան այլապէս կըմբռնէ իր հրատարակութեան օգտակարութիւնը և թէ թարգմանուած «պիէսներ» ընդունիլը ման կը կազմէ իր յայտագրին։

Առաջին յօդուածը՝ որուն կը հանդիպինք՝ Շիլլերի թարգմանութենէն եաքը, Ողբերգութեան վրայ լուրջ ուսումնասիրութիւն մըն է, կամ աւելի ճիշդ՝ հոգեբանական գրուածք մը, Պ. Ե. Ճաղարբէգեանէ, հին փիլիսոփայներու և համեմատաբար նոր հեղինակներու տեսութեանց ամփոփում մը։ Յետոյ կուգայ Մկրտիչ Պէշիկթաշլեանի պատկերը, ճիշդ այն ձեւով որով երկու տարի առաջ հրատարակուեցաւ այսեղ շարաթաթերթի Մ-ին մէջ։ Բայց պատկերը միայն. ոչ հակիրճ կենսագրական մը, ոչ ծանօթագրութիւն մը, ոչ իսկ քանի մը տող՝ կենդանացնելու համար բանաստեղծին յիշատակը։ Գրական հանդէսներու համար ընդունուած սովորութիւն մըն է՝ ծանօթ հեղինակներու պատկերին հետ հրատարակել նաեւ անոնց նուիրուած յօդուած մը։ իսկ սիրուած անուններու համար՝ կ'ալիէ աւելին ընել։ Անշուշտ բացառիկ պատճառ մը կայ այս խերութեան։

Երկու սանտարներ, մէկը ֆրանսերէնէ թարգմանուած, որ արտասանուեր է եղեր ի Նոր Նախիջեւան, գրական երեկոյթի մը մէջ։· 1886ին, — չենք գիտեր թէ այս հնութիւնը յիշեցնելու պէտք կայ, և միւսը, Գէնէր, երկու ֆրանսերէն սկզբնատեղով (S H) սարգաբուած—բան մը որ նոյնպէս անըմբռնելի կը մնայ, — Թարգմանին զուտ բանաստեղծական բաժինը կը կազմեն։ Ասոնց կը յաջորդէ «Կանոններ գերասանների համար», շարունակութիւն նախորդ թիւին, ընդ ամեն 91 յօդուած։ Այս կանոնագիրքին մեծապէս կրնան օգտուիլ նորավարժ գերասանները, եթէ թարգմանը կարենայ պատրաստուղները կանուն տակաւին մը մէջ։

Ամենէն հետաքրքրաշարժ ու թատերական հանդէսի մը մէջ իր պատշաճ տեղն ունեցող յօդուածներէն մէկն է Վրաց Թատրոնի վրայ պատմական տեսութիւն մը։ հեղինակը իրաւամբ կըսէ թէ «հաւանական է որ Կովկասի ինտելլիգենտ հասարակութիւնը անհետաքրքիր չեն լինիլ Վրաց Թատրոնի աչքի ընկնող երեւոյթներին, նրանց գրականութեան և դեղարուեստին։ Ու կը սկսի պատմել 1801էն ի վեր Վրաց Թատրոնի կրած փոփոխումներն ու բարեփոխումները։ Թիֆլիզի մէջ, առաջին անգամ 1830ին, մի քանի երիտասարդներ Թատերասիրաց խումբ կազմելով՝ սկսեր են ռուսերէն և վրացերէն լեզուով ներկայացումներ տալ։ գիմնազիոնի սրահին մէջ։ Թատրոնի յատուկ գեղեցիկ շէնք մը կառուցուեր է «յիսունական թուականներին» միայն, կամ, մեր լեզուով, 1850ին։ Այդ բեմին վրայ Վրաց խումբի առաջին ներկայացումը տրուեր է յաջորդ տարին, իշխ. Երիսդովի հեղինակած Բ-ֆուռ-ֆ գօմէտին, ուր ազնուական հեղինակը՝ իրական պատկերներով ի բեմ կը հանէ տանտիրոջ զանազան նիւթեր։ Երիսդով, թէ իբրեւ բանաստեղծ և թէ իբրեւ թատերական հեղինակ, մեծ դարկ տուած է թատրոնի հաստատման ու զարգացման. կերպով մը Պէշիկթաշլեանին գէմքը կը յիշեցունէ։ Իրմէ եաք, Վրաց թատրոնի պատմութեան և թատերական գրականութեան մէջ աւագութիւնը կը պատկանի Զասխարի Անտոնովին։ Այս երկու առանձնաւոր հեղինակները միւնոյն ժամանակ շիտակի դերասաններ եղած են։ Վրաց թատերական գործը 7—8 տարի յաջող ընթանալէ եաք, նիւթական եւ այլ պատճառներով արգելացաւ ու գերասանները ցրուեցան։ հասարակութեան ուշադրութիւնը գըրաւուած էր աւելի էական հարցերով։ 1870 ի սկիզբը դարձեալ մէկ քանի հրիտասարդներ միանալով, հետամուտ եղան թատերական գործին, իբրեւ արուեստասէր։ 1879ին միայն պրամաթիական ընկերութեան նոր կազմ խումբը իր առաջին ներկայացումը կուտար «ալբունական թատրոնում»։ Այս տեղն կը սկսի վրաց թատրոնի բուն կազմակերպութիւնն ու ծաւալումն ի Թիֆլիզ։ Այդ խումբ հայազգի Մ. Բէհրութեանի տնօրէնութեան ներքեւ գտնուած է երկար ժամանակ։

Վրացւոյ թատրոնին նուիրուած այս պատմական գրուածքին կը յաջորդէ գերմանացի թատերական նոր հեղինակ Հաուպտմանի և անոր վերջին մէկ հեղինակութեան վրայ ուսումնասիրութիւն մը։ Թարգը կը պարունակէ նաեւ Զուդերմանի և Մասքանիի պատկերները։ Գերմանացի հեղինակին ու անոր գործերուն վրայ վերջերս առիթ ունեցանք խօսելու Աբէլեանի մէջ։ այս պատկերին նուիրուած ծանօթագրութենէն կը տեղեկանանք որ անոր երկու թատերախաղերը՝ Պարտ և Հէրենսան Տան (կամ Մ-կոս) հայերէնի թարգմանուած ու ներկայացուած են այնտեղ, ինչ որ մեծ պատիւ կը բերէ Կովկասի հայ թատերասէրներու կրթիչ ճաշակին։ Կենսագրական հակիրճ ծանօթութիւն մը կայ նաեւ իտալացի երիտասարդ Արդահանին՝ Մասքանիի վրայ։

Վերջին յօդուածն ընդհանուր տեսութիւն մըն է Թիֆլիզի հայ բեմին 1893—94 շրջանին վրայ։ Այլ ժամանակ էր որ, այսքան օտար նիւթերու եւ ուսումնասիրութիւններու մէջտեղ, դրաւուէր մեզի յատուկ գրուածք մը։ Այդ թատերաշրջանի առաջին յաջողութիւններուն և անոր յաջորդող կուսակցական խնդիրներուն արձագանգները մինչեւ այստեղ ալ հասան ժամանակին։ անոնց վրայ մանրամասն կը խօսի յօդուածագիրը, և կը դանդատի հասարակութեան անտարբերութենէն,—յաւիտենական դանդատը մեր թատերական ձեռնարկութիւններու անյաջողութեան առթիւ, ըլլան անոնք Պոլիս թէ Թիֆլիզ։ Խօսելով այդ «սէզօն»ի արուեստագէտներուն վրայ, արգելք հարի մը կը մատուցանէ տիկին Հրաչեայի.

Տիկին Հրաչեան՝ վաղամեակ Արեւելեան թատրոնի այդ հարազատ զաւակը, որ այսօր մի եղակի տաղանդ է մեր բեմական այժերի մէջ, գլխաւորապէս միմիկան դերասանուհի է որ իւր դէմքի վրայ արտայայտուող ներքին յուզմունքով իշխում է հանդիսականի ուշքի և մտքի վրայ։ Մենք երկու անգամ առիթ ունեցած ենք տեսնելու տիկին Հրաչեայի Մարգարիտ Գօտիէի դերում և երկու անգամ էլ արտասուեցին, կատարելով դերի մանրամասնութիւնները տարբեր կերպով, ամբողջացրած տիպ տեղծելց, կատարելագէս գմայելցնելով հանդիսականներին և տալով մի շարք փոքրամասնական պատկերներ։

Այդ շրջանի խաղացուցակին վրայ ընդհանուր տեսութենէ մը եաք, զոր համեմատաբար նախորդ տարիներու՝ աւելի խնամով պատրաստուած կը գտնէ, յօդուածագիրը կը վերջացունէ վիճակագրական ծանօթութիւնով մը որ բաւական հետաքրքրական է.

Անցած 1893—94 թ. ներկայացուել են 13 կոմեդիա, 6 արտա, 2 մելոդրամա, և 4 ողբերգութիւն։ 32 ներկայացումից մուտք է եղել 9000 ռուբլի. ասել է թէ իւրաքանչիւր Թիֆլիզցի հայ (եթէ ընդունինք 50 հազար, որ մօտ է ճշգրտութեան) թատրոնի համար ծախք է ունեցել 18 կոպէկ։

Այն պահուն երբ կը գրենք այս տեսութիւնը Պ. Թարխանեանի հրատարակութեան վրայ, Թարգը երրորդ համարը հրատարակած կամ հրատարակուելու մօտ է արդէն, վասն զի երկրորդ Թիւը՝ թէեւ նոր ստացանք, կը կրէ 1894 սեպտեմբերի թուականը։ Ասիկայ պատճառ մը չէ սակայն որ Թարգը նոր հանդէս մը չի նկատուի մեզի համար, ոչ միայն իր հանդամանքովն ու ծրագրովը, այլ այնու դի Պոլսոյ հայ մամուլին մէջ հազիւ մէկ երկու տարով ծանուցուեցաւ անոր երեւումը անցեալ տարի։ Յառաջիկայ համարները կը յուսանք աւելի կատարելագործուած ու աւելի նպատակայարմար գտնել։

Տ. Ա.

ԳՐԱԿԱՆ ԽՆԴՈՅՔ

Անցեալ շաբաթ Փարիզի Կրանա—Օթէլին մէջ տեղի ունեցաւ մեծ հայկերոյթ մը Էմմն որ Կոնքուռի գրական յորելեանին առթիւ։

Մեծանուն գրագէտին աջ կողմը նստած էր Կիթական նախարար Պ. Բուանքառէ ու ձախ կողմը՝ Ալֆոնս Տօտէ։

Յետոյ, պատուոյ սեղանին երկայնութեամբը՝ Զոլա, Թոտէն, Քէէմանսօ, Ֆրանս-Ժուսէն, Հերեսիա, Անատոլ Ֆրանս, Հարի Հուսէ, Ժան Էքսա, Բոլ Ալէքսի, Մէնտէս, Պրաժան, Էրնէսդ Տօտէ, Կոնարբաս, Վիլէթ և այլն։

Երբ ճաշն աւարտեցաւ, Պ. Ֆրանս-Ժուսէն ոտքի ելաւ և կարդաց նամակներն ու հեռագիրներն անոնց որք ներկայ չգտնուելով ներում կը խնդրէին։ Յետոյ, Կրթական ու Գեղարուեստից նախարար Պ. Բուանքառէ չատ գեղեցիկ լեզուով մը գրուատեց արուեստագէտին կեանքն, ու անոր կենդանի ու անձնական արուեստը, քանիցս ընդմիջուելով ծափահարութիւններէ։

Կոնքուռ, չատ յուզուած, ցցեց իր բարձր հասակը և ընտրեալ ըլլալով՝ նախարարին ձեռքէն առաւ փոքր տուփը զոր իրեն կը կարկառէր Պ. Բուանքառէ և ուր կը գտնուէր Պատուոյ Լեգէոնի վարդանիշը. որոտընդոստ ծափահարութիւններ թնդացին։

Կարդը եկաւ Պ. տը Հերեսիային որ, ըստ իւր սովորութեան, կարճ խօսեցաւ.

«Պարոններ,

«Ցոբէլեան կը ծանենք այսօր. Լամն որ Կոնքուռի և ֆրանսական գրականութեան յորելէանը։ Այս հաղորդաւոր առնուէին միացած այս երկու բաները կը բաւեն։ Ինձի կը մնայ միայն ամենամեծ հաճոյքով խմել մեր բարեկամ Լամն որ Կոնքուռի գեղեցիկ, լաւ ու փառաւոր առողջութեանը»։

Յետոյ Պ. Սէառ կը խօսի Պ. Կոնքուռի հին երիտասարդ բարեկամներուն վրայ. կը յիշէ անոր կեանքին մանրամասնութիւններն Օթէյլի մէջ։

Քէմանսօն ու Հանրի տը Ռէնիէէն յետոյ ոտքի կ'ելլայ Զոլա և յուզուած ձայնով մը, թուղթը ձեռքը բռնած, հետեւեալը կը կարդայ ամբողջ ներկայներուն որոտագին ծափահարութեանց ու կեցցէներուն մէջտեղ.

«Երեսուն տարուան հաւատարիմ բարեկամութիւն միայն կրնամ բերել ձեզ, ծերունի բարեկամս։ Երեսուն տարի առաջ ձեր վրայ գրեցի առաջին յօդուած մը, Ժերմինի ասէրիէօի առթիւ. երեսուն տարի առաջ էր որ իրեւ երիտասարդ խանդավառ կամաւոր ներկայ գտնուեցայ ձեր «Հանրիէթ Մարեշալի պայքարին» եւ այս երեսուն տարիներու միջոցին ինչ յիշատակներ կը քրքրէի, ինչ անընդհատ պայքար, ինչ յաղթանակներ, գրական գեղեցիկ գայման ինչ ժամեր զոր միասին անցուցինք։ Զորս հոգի էինք. մեր սիրելի ու մեծ Ֆլոպէրը տարիներէ ի վեր կը կնջէ գերեզմանին մէջ. և հոս, ձեր քով Տօտէն ու ես կանք միայն՝ որ միևնոյն բարեբաստ յուզումով կը միանանք ձեր փառքը ծանելու համար։ Երեսուն տարի գրական կեանք անցուցինք միասին, և աւասիկ ենք, ամեն պայքարներէն ետք, ձեռք ձեռքի. ծափահարելով ձեզ իբրեւ մեր անդրանիկներէն մէկը որ բնդմուտ բեցին մեր ուղեղները։

«Ոը խմեմ իմ ծեր բարեկամս կենացը.

Այն ատեն Ալֆոնս Տօտէ, որ հոգակոչ իր ակարութեանը եկած էր, հետեւեալը կարդաց.

«Բաժանեցա մեր ալ, վերջինը, զոր կուգեմ նստած առաջարկել. աւելի մտերմական, աւելի համաձայն պիտի ըլլայ մեր բարեկամութեանը, սիրելի Կոնքուռ։

«Այս բարեկամութիւնը մեր հեռը պիտի վերջանայ, և ահա աւելի քան քսան տարիէ ի վեր կը տեւէ։ Գեղեցիկ թուական մըն է, մանաւանդ գրական մարդոց բարեկամութեանը համար, թուղթի համակրանք մը։ Արդարեւ մեր կապը նախնառաջ այսպէս միայն եղաւ...

«Ահ, Կոնքուռ, ի՞նչ էին ինձի համար Մերիլլը վոզոցին այն կիրակիները որք մեր չորսը կամ հինգը կը միացունէին Ֆլօպէռի փոքր սրահին մէջ, վասնզի ձեր Օթէյլի տունը դեռ չատ տխուր կերեւար ձեզ՝ բարեկամներ ընդունելու համար...

«Բայց կանգ կառնեմ։ Մեր աշխատութեան ժամանակին բոլոր այն գեղեցիկ վայրկեանները Զօլա յիշեց պերճախօսութեամբ մը, գգացումներու և յիշատակներու համակրութեամբ մը որ, մարկ ըրած մէջտեղիս, սիրտս կը բաբախեցնէր քու որտիդ հետ, իր շուրթերուն շարժումը գրէթէ իմ շուրթերուս կուտար։ Սակայն բաժակս հոս է. բաժակաճառ մը պիտի ըսեմ, աւասիկ.

«Դասախօսի պարզկին հաշակաւոր մարդուն, վիպասան, պատմագէտ, ողբերգակ, արուեստագէտ Կոնքուռին կենացը։ Ես կուզեմ բարեկամիս կենացը խմել։

«Հաւատարիմ ու զորովալից ընկերին՝ որ շատ գէշ վայրկեաններու մէջ բարի եղաւ ինձի նկատմամբ։

«Խմել Կոնքուռի մը կենացը զոր մէկ քանի հոգիներս միայն կը ճանչնանք, համակրալից ու քաջալեր, ներողամիտ ու միամիտ, սուր աչքերով միամիտ մը, գեռաւ մտածումի և ստուգութեան անկարող, նոյն իսկ գայլոյթի մէջ։»

Վերջապէս ոտքի կելլէ Պ. Կոնքուռ և պարզապէս կ'ըսէ.

«Պարոններ և սիրելի պաշտօնակիցներ,

«Անկարող եմ տասը բառ ըսել տասն անձանց առջեւ... արդ, դուք աւելի բազմաթիւ էք, պարոններ... Ուրեմն քանի մը կարճ խօսքերով միայն չնորհակալ կ'ըլլամ ձեր սիրալիր համակրութեանը համար, և կ'ըսեմ թէ այս երեկոյթ զոր ձեզ կը պարտիմ, այսօր կը փոխարինէ ինձ՝ գրական ասպարէզիս շատ մը դժնդակութիւններն ու տառապանքները։

«Անդամ մը ևս չնորհակալութիւն։»

Երկարատեւ ծափահարութիւններ, ու խնջոյքը վերջացաւ։

ՄԵՆԱՄԱՐԱՏ

Տէրսի խմբագիրներէն Հարրի Ալիսի մահուան առթիւ, մենամարտի վերաբերեալ վէճերը այժմէութիւն ստացած են Բարիզեան մամուլին մէջ։

Ով որ մենամարտի մէջ մեռնի, չի կրնար կրօնական արարողութեամբ թաղուիլ, նոյն իսկ եթէ մեռնելէ առաջ ընդունած ըլլայ քահանայի մը թողութիւնը։

Այս որոշում տուած է Պլոնսա ժի պարը, 1752 նոյեմբեր 19ին։

Բայց շատ աւելի նոր և ոչ նուազ խիստ որոշում մը կայ։

Այրարեւ 1884 մայիս 28ին Հռոմայ Սթոռին եկեղեցական միաբանութիւնը, պատասխանելով Բուագիէլ եպիսկոպոսին ուղղած մէկ հարցմանը, կ'որոշէր որ թիկի մը և խոստովանահայրերէն կենաց ներկայանալ մենամարտի մը, ոչ ալ մատակայ տուն մը երթայ օրհնէ զի շատ մը խնամք կամ մըխիթարութիւն հաղորդելու համար։ Եթէ նոյն իսկ զոհուելով մատակայ տան մէջ, թիկին ու քահանան բանադրանքի կենթարկուին եթէ գիտմամբ հոն եկած են։

Միւս կողմէ, ապշեցուցիչ չէ՞ տեսնել որ քառասնայ Բիշարի ընթացքը կը քննադատուի սենոնցմէ իսկ որք ամեն պարագաներու մէջ կողմնակից են զուտ քաղաքային յուզարկաւորութիւններու։ Փարիզի արքեպիսկոպոսը արդիւք էր կրօնական թաղում մը կատարել Հարրի Ալիսի։

Բայց մինակ եկեղեցին չէ որ կը դատապարտէ մենամարտը։ Կեանքի ապահովագրական ընկերութիւնները ալ նոյն պատժին կենթարկեն զայն։

Ենթադրենք որ ապահովագիր մը ունիք՝ ձեր մահուանէն եաք ձեր ժառանգորդներուն վճարելու։ Բայց եթէ անձնասպան ըլլաք կամ մենամարտի մէջ սպաննուիք, ձեր ժառանգորդները բան մը չեն կրնար առնել։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (62)

ԷՔԹՕՐ ՄԱԼՕ

ԸՆՏԱՆԵՕՔ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԷՆ ՊՍԱԿՈՒԱԾ

ՀԱՏՈՐ Բ.

Որովհետեւ չէին պատասխաներ, պընդեց.

—Որո՞ւ ակնարկել ուզեց։ Ո՞ւր կը տեսնէ ուրիշներ ողբ կարենան վտանգներու ենթարկել այդ պզտիկը։ Ի՞նչ վտանգներ։ Ամենքն ալ անհասկնալի հարցումներ, զորս ճիշդ այս պատճառաւ պարտք սեպեցի ձեզ յայտնել, ձեզ՝ պարոններ որք, Պ. Էմմոնի բացակայութեանը, ձեր ծննդեան բերմամբը գլուխը կը գտնուիք այս գործարանին։

Բաւական խաղացած էր անոնց հետ ինչպէս կատուն մուկին հետ, սակայն կարծեց թէ կրնայ անդամ մըն ալ օդը նետել զանոնք թաթի ուժեղ հարուածով մը։

—Իրաւ է թէ Պ. Էմմոն կրնայ մէկ վայրկեանէն միւսը, վազը թերեւս, մտքը փոխել, գէթ եթէ հաւատ ընծայուի բոլոր այն խուզարկութիւններուն զորս Պ. Վիւլֆրան տենդօրէն կատարել կուտայ, իբրը թէ ազէկ հեռ մը գտած ըլլար։

—Բա՞ն մը գիտէք, հարցուց Թէտոր, որ իր հետաքրքրութիւնը զսպելու արժանապատուութիւնը չունեցաւ։

—Տեսածէս ուրիշ բան չեմ գիտեր, այսինքն թէ Պ. Վիւլֆրան այդ պզտիկը կանչէ՝ Հնդկաստանէն ընդունած նամակներն ու հեռագիրները թարգմանել տալու համար։

Յետոյ կեղծ միամտութեամբ մը.

—Սակայն գժբախտութիւն է, պարոն Թաղիմը, որ ամեն բան սորված էք, ու անդրիերէնը միայն չէք սորված։ Անցած դարձածին տեղեակ պիտի ըլլայիք։ Առանց հաշուելու որ պիտի ազատէիք այդ պզտիկէն, որ ղեակին մէջ բռնելու վրայ է դիրք մը որուն իրաւունք չունի։ Իրաւ է որ թերեւս ուրիշ միջոց մը պիտի գտնէք, և ակից ազէկը, այդ նպատակին հասնելու համար և եթէ կարենամ օգնել ձեզ՝ գիտէք որ կրնաք վրաս վստահիլ... անշուշտ առանց երեւան ելլալու։

Թաղուէ խօսած ատենը վիանդամայն գաղտագողի ակնարկներ կը նետէր բակերուն մէջ, աւելի սոսրորութենէ մղուած քան անմիջական պէտքէ. այն պահուն տեսաւ որ հեռագրին բաշխիչը կուգար որ առանց աճապարելու աչ ու ձախ կը տատանէր։

—Ահա, ըսաւ տնօրէնը, հեռագիր մը կուգայ որ թերեւս Տաքքա զրկուած հեռագրին պատասխանն է։ Ձեզ համար տարտակալի բան է չկարենալ գիտնալ անոր պարունակութիւնը, որպէս զի նախ և առաջ դուք իմացունէք վարպետին՝ իր գաւակին դարձը։ Ի՞նչ ուրախութիւն, էջ։ Իմ լամպարներս պարապատ են վառուելու։ Բայց ահա դուք անգլիերէն չէք գիտեր և ան պզտիկը գիտէ։

Հեռագրատարը որչափ ալ կը վարանէր քալելու, վերջապէս հասաւ սանդուխին տորոտը. Թաղուէ անմիջապէս գիտցաւ եղաւ։

—Է՛հ, ինձի նայէ, ինչո՞ւ չուտ չես բերեր, ըսաւ։

—Ատոր համար մեռնելո՞ւ է։

Թաղուէ առանց պատասխանելու առաւ հեռագիրը, և ազմկալից աճապարանքով մը Պ. Վիւլֆրանի տարաւ։

—Դուք էք որ բանամ, հարցուց։

—Անշուշտ։

Բայց հարիւ թուղթը բացած էր, գոչեց.

—Անգլիերէն է։

—Ուրեմն Օռելիին գործն է, ըսաւ Պ. Վիւլֆրան չարժուելով մը որուն տնօրէնն անկարելի էր որ չհնազանդէր։

Դուռը գոցուելուն պէս, Բերրին թարգմանեց հեռագիրը։

«Բարեկամը, Լասէռ, ֆրանսայի վաճառական է. վերջին ըստերն հինգ տարուան, Տէհրան, վերադարձուելի հայր Մաքերնէս, իրեն կը գրէ ձեր փափագին համեմատ»։

—Հինգ տարի, գոչեց Պ. Վիւլֆրան որ նախնառաջ այս տեղեկութենէն զգածուեցաւ, այդ թուականէն ի վեր ի՞նչ եղած է, և հինգ տարի անցնելէ եաք ի՞նչպէս հետեւիլ չուզի մը։

Բայց անօգուտ տրտունջներով ժամանակ կորսնցնելով մարդ չէր. ինքն իսկ բացատրեց այս քանը.

—Ցաւերը երբէք չեն փոխեր կատարուած իրողութիւնները. ունեցածներէս օգուտ քաղելը աւելի ազէկ է. անմիջապէս հեռագիր մը պիտի քաշեմ այն Պ. Լասէրին, քանի որ ֆրանսայի է, և անգլիերէն հեռագիր մը հայր Մաքերնէսի։ Բերրին անմիջապէս գրեց ֆրանսերէն հեռագիրը զոր անգլիերէնի պիտի թարգմանէր, բայց երբ պիտի գրէր այն հեռագիրը որ ֆրանսերէն պիտի յանձնուէր հեռագրատան, առաջին տողին կանգ առաւ, և թարգմանութիւն խնդրեց բառարան մը երթալ բերելու Պանտիի գրասենեակէն։

—Ուզղագրութենդ վրայ ապահով չե՞ս։

—Օ՛հ, ամենեւին, պարոն, և կուզեմ որ հեռագրատան մէջ չկրնան խնդալ ձեր կողմէ զրկուած հեռագրի մը վրայ։

—Ուրեմն անսխալ նամակ մը չե՞ս կրընար գրել։

—Ապահով եմ որ շատ սխալներով պիտի գրեմ. բառերուն սկզբնաւորութիւնը հաղիւ թէ կրնամ, բայց ոչ վերջաւորութիւնը, երբ կապակցութիւններ ըլլան, և յետոյ կրկին գիրերուն մէջ ամենեւին չեմ յաջողիր, և ուրիշ շատ մը բաներու մէջ ալ. աւելի դիւրին է անգլիերէն գրել քան ֆրանսերէն։ Լասէռդոյն կը հմարիմ անմիջապէս ըսել ձեզ տիկա անկիզծորէն։

—Ամենեւին զգոյշ չպտցի՞ր։

—Ամենեւին։ Հօրս ու մօրս սորվեցուցածները միայն գիտեմ, ճամբորդութեանց միջոցին, երբ նստելու ժամանակ ունենայինք, կամ երկրի մը մէջ հանգիստ առնէինք. այն ատեն կաշխատցուցնէին զիս. բայց չիսակն ըսելու համար՝ երբէք շատ չաշխատեցայ։

—Բարի ազիկ մըն ես դուն որ անկեղծօրէն կը խօսիս հետս, ատոր զարմանը պիտի գտնենք. հիմակուհիմա մեր գործին զբաղինք։

Կէսօրէն ետք, կառքով գործարաններուն այլը կատարած ատենը միայն Պ. Վիւլֆրան դարձաւ ուղղագրութեան խնդրին։

—Ազգականներուդ գրեցի՞ր։

—Ոչ, պարոն։

—Ինչո՞ւ։

—Որովհետեւ բանի մը չեմ փափագիր ցորչափ հոս մնամ, ձեր մօտ որ այնքան բարութեամբ կը վարուիք հետս, և այնքան երջանիկ կընէք կեանքս։

—Ուրեմն չե՞ս ուզեր ինէ բաժնուիլ։

—Այնն օր, ատեն բանի մէջ կուզեմ յայտնել թէ օ՛րչափ երախտագիտութիւն կայ սիրտս մէջ... և ուրիշ յարգալից զգացումներ ալ զորս չեմ համարձակիր յայտնել։

—Բանի որ այդպէս է՝ թերեւս լաւագոյն է որ չգրես, գէթ առ այժմ. առաջիկայն կը տեսնենք։ Բայց որպէս զի կարենաս ինձի օգտակար ըլլալ, պէտք է որ աշխատես, և շատ մը գործերու մէջ իբրեւ քարտուղար ծառայելու կարող ըլլաս, ուստի պէտք եղածին պէս դրելու ես, քանի որ իմ կողմէս կը գրես։ Միւս կողմէ քեզի համար ալ կարեւոր է, պատասխանատուու ես։ կը փափագի՞ս։

—Ձեր ամեն ուզածին պատրաստ եմ հնազանդիլ, և հաւատացէք որ աշխատելէ չեմ փախչիր։

—Բարի աղջիկ մըն ես դուն որ անկեղծօրէն կը խօսիս հետս, ատոր զարմանը պիտի գտնենք. հիմակուհիմա մեր գործին զբաղինք։

Կէսօրէն ետք, կառքով գործարաններուն այլը կատարած ատենը միայն Պ. Վիւլֆրան դարձաւ ուղղագրութեան խնդրին։

—Ազգականներուդ գրեցի՞ր։

—Ոչ, պարոն։

—Ինչո՞ւ։

—Որովհետեւ բանի մը չեմ փափագիր ցորչափ հոս մնամ, ձեր մօտ որ այնքան բարութեամբ կը վարուիք հետս, և այնքան երջանիկ կընէք կեանքս։

—Ուրեմն չե՞ս ուզեր ինէ բաժնուիլ։

—Այնն օր, ատեն բանի մէջ կուզեմ յայտնել թէ օ՛րչափ երախտագիտութիւն կայ սիրտս մէջ... և ուրիշ յարգալից զգացումներ ալ զորս չեմ համարձակիր յայտնել։

—Բանի որ այդպէս է՝ թերեւս լաւագոյն է որ չգրես, գէթ առ այժմ. առաջիկայն կը տեսնենք։ Բայց որպէս զի կարենաս ինձի օգտակար ըլլալ, պէտք է որ աշխատես, և շատ մը գործերու մէջ իբրեւ քարտուղար ծառայելու կարող ըլլաս, ուստի պէտք եղածին պէս դրելու ես, քանի որ իմ կողմէս կը գրես։ Միւս կողմէ քեզի համար ալ կարեւոր է, պատասխանատուու ես։ կը փափագի՞ս։

—Ձեր ամեն ուզածին պատրաստ եմ հնազանդիլ, և հաւատացէք որ աշխատելէ չեմ փախչիր։

—Եթէ այդպէս է, գործը կրնայ կարգադրուիլ՝ առանց քու ծառայութիւններդ զրկուելու։ Հոս պատուական վարժուհի մը ունինք. դղեակ դարձիս պիտի խնդրեմ որ դպրոցէն ելլալէ եաք դասեր տայ քեզ ժամը վեցէն ուրը, այն միջոցին որ պէտք չունենամ քեզի։ Շատ լաւ կին մըն է որ երկու պակասութիւն միայն ունի. հասակը ինչ բարձր է և ուսերն աւելի լայն են, — աւելի խոշոր, թէեւ հագիւ քառասուն տարեկան է, — և իր անունը օրիորդ Պէլամ, որ իր խկութիւնը կը յայտնէ դժուարակերպով. անմօրուս մարդ մը։ Բարձր դատարակութիւն առած ըլլալով մասնաւոր դասեր տալ սկսած է նախ. բայց իր ահարկու ծանրաշարժութիւնը վախ կուտար փոքր աղջիկներուն, մինչ իր անունը խնդուք կը պատճառէր մայրերուն ու մեծ քոյրերուն։ Այն ատեն հրաժարեցաւ քաղաքներու ընկերութենէն, և քաջաբար մտաւ նախնական կրթութեան մէջ ուր շատ յաջողեցաւ. իր դասարանները առաջին են մեր գաւառին մէջ. իր պատերը տիպար վարժուհի մը կը նկատեն զինքը։ Ինձի համար անկից ազէկ վարժուհի մը չէի կրնար բերել տալ Ամիէնէն։

Երբ գործարաններուն պտոյտն աւարտեցաւ, կառքը կանգ առաւ աղջիկներու տարրական վարժարանին առջեւ, և օրիորդ Պէլամ Պ. Վիւլֆրանի քով վազեց. բայց ծերունին ուզեց վար իջնել և դպրոց մտնել իր խնդիրքն յայտնելու համար։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, 4/16 ՄԱՐՏ 1895

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԻԶՄԻՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՐԾԸ

Իզմիրէ փետր. 25 թուով մեզ գրուած նամակներէ կը տեղեկանանք թէ կեդրոնական Վարչութեան քաղաքական ժողովոյ որոշումն, որոյ վրայ խօսեցանք անցեալները, դարման մը եղած չէ գործոց վիճակին։ Ցայսմի է թէ Գաւառական ժողովոյ անդամոց ամենամեծ մասն հրաժարած են՝ երկու անդամներու վարմունքէն դժգոհելով, և Գաւառական ժողովոյն հետ մէկտեղ ուրիշ գործիչ մարմիններ ևս ձեռնթափ կը ՅՈՒՍ։ Խնդիրն Առաջնորդին կողմէ տեղեկագրուած ըլլալով կեդր. Վարչութեան, սա որոշած է որ հրաժարողներուն վերջին կոչումմ մ'ըլլայ, և արդիւնքը տեղեկագրուի Պատրիարքարան, որ այն ատեն պէտք եղածը կը տնօրինէ։ Իզմիրէ մեզ հաղորդուած տեղեկութեան նայելով, ցաւալի գործի խառնուին ակնարկեալ երկու անձինք, ժողովականք պիտի չուզեն աթոռակից և գործակից ըլլալ անոնց, և անկերպարան վիճակը պիտի շարունակէ։ Ժողովուրդն ալ այնքան զգածուած է գործոց վիճակէն որ 5—600 ստորագրութեամբ հանրագրութիւն մը մատուցած է, խնդրելով որ լուծուած նկատուին այժմեան ժողովականներն, և նոր Գաւառական ժողով ընտրուի, որ իւր կարգին կազմէ միւս մարմինները։

Մեզ գալով, չգիտենք որոշ թէ իրաւունքն ո՞ր կողմին է. «երկո՞ւքն» իրաւունք ունին թէ երեսուն երկուքն։ Հարկաւ, Իզմիրցիք այս բառերը մեզմէ աղէկ գիտեն, և երբ սուրբ մեծամասնութեամբ որոշման մը յանգին, կ'ենթադրենք թէ իրենց շահուց գիտակցութեամբ որոշում մը կուտան։ Պատրիարքարանն ալ՝ այս մասին՝ մեզմէ շատ աւելի վիճակի մը մէջ չի կրնար ըլլալ, քանի որ չէ կրնար ըլլալ իւր առաջին պարտաւորութիւն է։ Քանի որ ազգային գործերն՝ Իզմիրի մէջ՝ անել վիճակի մը մատնուած են, որոյ ՅԱՆԱՆԵՐՆ զգալի են այդէն և աւելի զգալի պիտի ըլլան յառաջիկայն, մեզ կը թուի թէ ամենէն արմատական միջոցն է միանգամայն ամենէն արագ, ամենէն բանաւոր և ամենէն ժողովրդական միջոցը։ Քանի որ հրաժարեալները չեն դառնար իրենց ամբոխը՝ պատճառելով իրենցմէ երկուքին անհանգստութիւնը, մեզ կը թուի թէ խնդիրն հիմնովին կարգադրելու միակ միջոցն է նոր ընտրութեան հրաման տալ և վերջին վճիռն արձակելու հոգն յանձնել ընտրող ժողովրդեան քուէին, ինչպէս է օրէնքն ամէն ժողովական գրութեան մէջ։ Իզմիրցիներուն գործը փոխանակ Պոլսոյ մէջ տնօրինելու, ամենէն իմաստուն և ամենէն բանաւոր գրութիւնն է դարձեալ Իզմիրի մէջ տնօրինել զայն։ Թո՛ղ Իզմիրցիք վճռեն թէ ո՞ր կողմին իրաւունք կուտան, երկուքի՞ն թէ երեսուն կամ՝ քսան երկուքին։ Եթէ իրաւունքն երկուքին է, եթէ Իզմիրցիներուն մեծամասնութիւնը կը հաւանի երկուքին արարքներուն և օգտակար՝ը գտնէ զանոնք, նոր Գաւառական ժողովոյն մէջ հարկաւ մեծամասնութիւն պիտի ըլլան երկուքին համախոհներն, որով այս անոյշ փոքրամասնութիւն,— որ հիմա քար գայլակցութեան եղած է, և ո՛չ մէկ բան մը կարող է գործել, ո՛չ ալ իւր պատճառաւ ուրիշները կ'ուզեն գործել,—այն ատեն կը վերածուի կարեւոր և գործող մեծամասնութեան մը, որուն տակիւ ամէն ձայներ կը լռեն։ Բայց եթէ ժողովուրդն իրաւունք կուտայ ձեռնթափ ՅՈՒՍՈՂ մեծամասնութեան, այն ատեն հաւակաւոր երկուքը չեն ընտրուիր, և օրէնապէս կը վերջանայ խնդիր մը որ իրացակայութեան այսպիսի տնօրէնութեան մէ՝ ուրիշ ելք չի կրնար ունենալ բայց եթէ կամ՝ կամ՝ և կամ՝ ազգային ՃՈՒՄՊ-ՖԻՆ, հետեւանքը արդի անկերպարան վիճակին։ Քանի որ 5—600 ստորագրութեամբ հանրագրութիւն մ'ալ կը պահանջէ որ անկերպարան մարմինները լուծեալ հաշուին և նոր ընտրութիւն հրամայուի, մեզ կը թուի թէ մեր անենէն արմատական միջոց է միանգամայն անենէն արագ։ Վարչութեան համար ամենէն խելացի գործը պէտք է ըլլայ ի վերջոյ արտօնել Առաջնորդը նոր ընտրութիւն կատարելու։ Անոնք որ քուէարկու ժողովրդեան վճիռէն վախնալու բան մը չունին, պէտքչէ հակառակին այսպիսի պայծառ լուծման մը։ Արդի վիճակին երկարաձգումէն անոնք միայն կրնան օգտիլ որք պղտոր ջրոյ մէջ ձուկ որսալու հին արհեստին հետեւողներն են։ Զենք կարծեր որ կեդր. Վարչութիւնն հաւանի այնպիսեայ գործիք ըլլալ անուղղակէս։ Բ. Ֆ.

Իզմիրէ մեզ գրուած նամակ մը, խօսելով տեղւոյն ազգային գործոց տագնապալի վիճակին վրայ, կ'ըսէ ի մէջ այլոց.

«...Պոլսական թերթ մը կը պաշտպանէ այն երկուքներն որք պատճառ են այս անկերպարան և խղճալի վիճակին։ Այս երկուքներն էին որ Այվազեանի տեղապահութեան ժամանակ գուն գործեցին, քուէ որսացին, աքնեցան և յաջողեցան իրենց համախոհրդոյ մարմին մը կազմել։ Բայց այս մարմին ալ սկսաւ հետզհետէ քայքայել։ Այդ երկուքներուն մէկ ոտքն Ուսումնական Խորհրդոյ մէջ էր, միւս ոտքը Տնտեսական Խորհրդին մէջ։ Ցաջողեցան վարժարանի ծախուց գումարը տարեկան 200 ոսկւոյ մօտ աւելցնել։ Տնտեսականին մէջ եւս խոշոր սխալներ գործելով, այնպիսի վիճակ մը յառաջ բերին որ վատթարագոյն չի կրնար ըլլալ։ Հետեւանքն այն պիտի ըլլայ որ ազգային կալուածներ պիտի ծախուին՝ պարքը տրուելու համար, և ի վերջոյ ազգային անուանը պիտի անանկանայ, ինչպէս անցեալներն արժանահաւատ թղթակից մը գրած էր Աբէ-Էլէի մէջ։

«Ցիշեալ թերթին գրածը չատ զարմանալի է երբ Իզմիրցիներուն մտքի զարգացման անկատար ըլլալուն կամ նկարագրի պակասութեան կը վերագրէ անոնց ձեռնթափ ըլլալն ազգային գործերէ։ Բայց պէտք է յիշեցնենք թէ խօսքն յօդուածագրէն աւելի բարձր մտքով և չատ աւելի բարձր նկարագրով անձնաւորութեանց վրայ է, որք ժամանակին այնքան փայլուն կերպիւ կը ներկայացնէին ազգային գործերն, և նորէն նոյնը կարող են ընել, բայց ՀԷՐ ԳՈ-ՂԱՆ ԵՐԻՒ ԵՒՆԴԷՐ չեն կրնար այն երկուքին ամառակից և պաշտօնակից ըլլալ։ Ժողովրդին աչքը բացուած է հիմա Իզմիրի ազգային գործոց տագնապալի վիճակին վրայ։ Ինչո՞ւ համար թող չտրուի որ ժողովուրդն իւր ազատ և անկախագրքուէով իւր յարմարագոյն դատած անձերը կոչէ ի պաշտօնավարութիւն ազգային հաստատութեանց մէջ։ Առաջնորդն ալ այս մասին ժողովրդին պէտ կը խորհի, և իւր ալ ներքին համոզումն է որ նոր ընտրութիւն ըլլայ։ Որչափ ալ խնդիրն երկարաձգուի, կարծեմ թէ Պատրիարքարանն ի վերջոյ այս որոշման պիտի յանգի։ «Ձայն բազմաց ձայն Աստուծոյ» ըսած է. ժողովրդեան փափաքը նոր ընտրութիւն է։ Հակառակը պնդողներ եթէ կան՝ թո՛ղ հրապարակ ելնեն, փոխանակ ձեռքի տակէ գործելու։»

* * *

Ուրիշ նամակէ մ'ալ հետեւեալը կը քաղենք Իզմիրի գործոց վիճակին վրայ.

«...Տիրող տխուր պարագայից մէջ ուսուցչական մարմինն ազնուութեան սիպար հանդիսացաւ՝ արտունչ չբարձրացնելով և Ազգին պատիւը պահպանելով։ Մեզ անյայտ չէ թէ դասատուք երեք ամիսէ ի վեր դրամ չեն ստացած, և թեր-ՅԵՐը բերանէն կը բռնան միայն պահանջատէրներուն խօսք հասկնալու համար։ Դասատուներէն մի քանին պիտեմ որ իրենց ճամբայն փոխած են՝ նպարավաճառին կամ հացագործին դէմքը չտեսնելու համար։

«Մինչ այս կողմ այսպէս, միւս կողմէ կ'ենթադրեմ թէ ազգնոց վարժարանի խնամակալուհիներն Ամանորի առթիւ եօթն օսմ. ոսկւոյ նուէր մ'ըրեր են միայն երեք ամիսէ ի վեր պաշտօնավարող կառավարչուհւոյն։ Մարդ իւր պարքը չվճարած նուէր կ'ընէ՝։ կը խնդրենք խնամակալուհիներէն՝ հրապարակաւ յայտնել թէ նոր կառավարչուհւոյն պաշտօնավարութեան մէջոյին ի՞նչպիսի բարեփոխութիւնք եղած են վարժարանին մէջ։ Եթէ իրական բան մը կարենան ցոյց տալ, պիտի չնորհաւորենք զիրենք՝ արժանիք կարենալ գնահատելուն համար երեք ամսուան սուղ միջոցի մը մէջ։»

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԻՀԷԼՄ Ա. Կայսեր մահուան տարեդարձին առթիւ, այս կիրակի Վիհելմ Բ. Կայսր և Աւգուստա կայսրուհին Շարլոթենպուրկի դամբարանը գացին, և ծերունի Կայսեր գերեզմանին վրայ գեղեցիկ պսակ մը դրին։

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԻ.—Ճարտն ի Բերլին խմացուցեր է այն ընդհանուր պայմաններ որով կը հաւանի զինադադարի մը։ Զին պատասխաններ է թէ այս հիմանց վրայ հաշտութիւն կնքելու պատրաստ է։ Հռոմի, Փարիզի և Լոնտոնի մէջ պաշտօնավարող չինացի դեսպանը դիմեր է անգլ. և ֆրանսական կառավարութեանց որպէս զի միջնորդեն։

ԳԵՐՄԱՆԻ Ի ՖՐԱՆՍԱ.— Ռիվ-սը-Ժիէրի ապահիի գործարանին մէջ աշխատող գերման գործաւորներ գինով վիճակի մէջ ըլլալովը ի ձեռին յարձակեցան բազմութեան վրայ, կրակ ըրին, կայարանի թատրոն կողմը։ Մարդ մը մեռաւ, երկուք ալ վիրաւորեցան։

ՏԻԿԻՆ ՖԵԼԻՔՍ ՖՕՌ և իւր դուստր Օր. Լիսի Ֆոռ կիրակի իրիկուն ճարտարութեան Պարան երթալով, այցելեցին «Խոհարարութեան ցուցահանդէսն», և չատ հետաքրքրուեցան։ Մեծ բազմութիւն մը այն օր գնաց տեսնել այս ցուցահանդէս։ Տիկին Ֆելիքս Ֆոռի առջեւ 40ի չափ մեծ և պզտիկ ալիքներ առանին խոհարարութեան փարձեր ըրին։ Իրարու հետ մրցեցան՝ որոշեալ ժամանակի մէջ եփելու համար կաղամբով կերակուր մը, խոզի կողիկով խորոված մը և վանիլայի քրեմ մը։ Ամենէն հմտով եփելուն համար Օր. Տէմէ ստացաւ Հանրապետութեան Նախագահին հատատատած խոհարարական մրցանակը։

ԿԱՊԻԿ ԲԱՆՈՒՈՐՆԵՐը.— Պրազիլիոյ մէջ ապարակատէր մը միջոց գտեր է կապիկներն իւր արտին մէջ աշխատցնելու։ Զանոնք կը գործածէ արմտիքն հնձելու, կանեփը պատրաստելու, և։ Կապիկները, միայն մէկ վերակացուի հսկողութեան ներքեւ, կանոնաւորապէս կ'աշխատին, և սեւամարմիններն աւելի աշխատասէր են։ Եթէ կապիկներու այս գործածումմ ընդհանրանայ, ահա՛ նոր մրցում մը ազատ մարդուն աշխատութեան դէմ։

ԱՄՈՒՐԻ ՊԱՌԱՒՆԵՐՆ. — Այս օրերս Ամերիկոյ Բրդնի քաղաքին մէջ մեռաւ 78 տարու ամուրի պառաւ մը Հէթի Պուլմըր անունով, որ իւր 40,000 ոսկւոյ մօտ հարստութիւնն հետեւեալ կերպիւ կտակեց։

«Իմ յօժար կամքս չէր որ ամուրի մնացի։ Երիցս նշանուեցայ, բայց ուխտադրուժ անխիղճ մարդիկ լքեցին զիս։ Ուստի, կը պահանջեմ որ իմ թոգած դաւիս տոկոսներն ամեն տարի՝ իմ մահուանս տարեդարձին օրը՝ բաժնուին 40 տարեկանն անցուցած հինգ օրիորդներու, որք կարող ըլլան հաստատել թէ իրենց նշանտուքն էրիկ մարդոց երեսէն խզուած էր։» Կտակարարը կը յարէ. «Եթէ տարի մը թեկնածուհիք չներկայանան,—բան մը որ ըստ իս չատ զարմանալի կ'ըլլայ։ զի արանց չարութիւնն ակներեւ է,— տոկոսը պէտք է գրամագլխին վրայ աւելցնել։» Օր. Պուլմըր սա կէսին վրայ միայն լուռ կը կենայ թէ 40 տարու օրիորդները՝ կտակէն իրենց ինկած բաժին ընդունելէ ետքը՝ կարող պիտի ըլլա՞ն կարդուիլ։

ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ՇՈՇՆ ի ցոյց պիտի դրուի աշխարհի ամենամեծ գինեւէտ կեդրոնին մէջ։ Ամսոյս ապրիլ մարտ Պորտոցի գործարանատէր մը տեղւոյն առաջնորդ Արուեստասանդէսին մէջ ի ցոյց պիտի դնէ 35 մէտր բարձրութեամբ և համապատասխան լայնքով շիշ մը։ Այս շիշ պարտէզին մէջ պիտի հաստատուի և չքեղ ապարանքի մը երեւոյթը պիտի ունենայ։ Անոր մէջ պիտի բովանդակի ըմպելեաց ազուսպ սրակ մը, վեց մէտր լայնքով և 11 մէտր երկայնքով։ Շիշին վերի ծայրէն այցելուք լաւ տեսարան մը պիտի վայելեն։ Մինչեւ ցարդ շիշն իւր մէջ ըմպելին միայն կը բովանդակէր։ Այս անգամ ըմպողներն ալ պիտի բովանդակեն։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՅ ԱՐԿԱՆ.—Այս կիրակի, Վարչական շրջանակին մէջ երթեւեկող կառախմբի մը կառքերէն միոյն մէջ 40 հոգի նստած էին, երբ ճամբորդ մը եթերի անօթ մը անխոհեմաբար գրաւ չեռուցիչ գործւոյն վրայ։ Եթերն անմիջապէս պայթեաւ. երեք անձինք մեռան և 17 անձինք վիրաւորեցան ծանրապէս։

ՉԷՉԱՐ ՔԱՆԵՐԻ թատրոն հրաշակաւոր պատմաբանը մեռաւ ի Միլան, 88 տարեկան։ Իւր նշանաւորագոյն երկն էր «Տիեզերական Պատմութիւնն» 35 հատորով, հմտութեան և պատմական ճշդութեան հրաշակերտ մ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ իշխանապետութիւնը չորս միլիոն ֆր. ոսկեդրամ Սոֆիայի Ազգային Պանքային տրամադրութեան ներքեւ դրաւ՝ ոսկւոյ տարբերութեան բարձրանալուն առաջքն առնելու համար։ Այս չորս միլիոն ֆր.ի ոսկին մի մասն է Լէյնտերպանքէ եղած փոխառութեան՝ Սոֆիա-Նումպայի երկաթուղւոյն և Վառնայի նաւահանգստին շինութեան համար։ Շնորհիւ այս տնօրէնութեան, ոսկւոյ տարբերութիւնն որ 100 ին 8ի եղած էր ի Ռուսաստան և այլ վաճառաշահ կեդրոններու մէջ, իջաւ 5 ½ %ի։ Ոսկւոյ տարբերութեան բարձրանալը Սերպիոյ և Ցունանստանի եւրոմիոյ վրայ ազդեցութիւն ունեցած ըլլալով, երմտագէտք ուրախ են որ Պուլկարիա բարեգէպ տնօրէնութեամբ այս անպատեհութեան առաջքը կ'առնու։ Իշխանապետութիւնը նաեւ կէս միլիոն ֆր. 10 ամեայ պայմանաժամով անտոկոս փոխ տուաւ Սոֆիայի քաղաքապետութեան, որ դրամական ծանր դժուարութեանց մէջ էր։

ՅԵՌԱԳԻՐ

ԻՏԱԼԻՈՅ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՅ

ՀՌՈՄ, 14 Մարտ.— Ումբերտ թագաւոր ներում շնորհեց ֆրանսայի հարիւրապետ Ռոմանիի, որ հնգամեայ բանտարկութեան դատապարտուած էր՝ խոպեան հոգին վայ լրտեսութիւն ըրած ըլլալու ամբաստանութեամբ։

ԳԼԻԵՐԳՈՐԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ

ՆԻՍ.—Անգլիոյ Թագաւորին հոս հասաւ և Սիսիէզի մէջ մասնաւոր օթեւանն իջեւանեցաւ։ Ֆրանսայի կառավարիչն ու հրամատարն և անգլ. հիւպատոսն ու անոր կինը միայն ընդունուեցան ողջունելու զն. Վեհափառութիւն, որ ոչ-պաշտօնապէս կ'ուզեւորի։

ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՉԱԲԻՆ

ՄՈՍԿՈՒԱ.—Նիքոլա Բ.ի թագադրութիւնը տեղի պիտի ունենայ մայիս ամսուն։ Մոսկուայի քաղաքային խորհուրդը կարգադիր մասնախումբ մը կազմեց՝ այս առթիւ տարուելիք հանդէսները պատրաստելու համար։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԴԵՐԾՆԵՐ

ՊԵՐԼԻՆ.—Արմտակ մենամարտ հաստատելու համար Քանից կոմսի ծանօթ առաջարկն 103 երեսփոխանի կողմէ ստորագրուելով Ռայխստակին ներկայացուեցաւ։ Ընդհանուր համոզումն է թէ տարաբ մեծամասնութեամբ պիտի մերժուի։

ՍԵՐԲԻԱ

ՊԱՐՍԷԼՈՆ.—Միլան նախկին թագաւորը իւր որդւոյն Ալեքսանդր թագաւորին հետ մէկտեղ պիտի դառնայ Պելկրատ, ուր շատ չանցած պիտի գայ իրենց հետ միանալ Նաթալի թագուհին։

ՉԻՆ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ԹՈՔԻՕ.—Վեհ. Միքատոն հեռագիր մը զրկեցով Մանչուրիոյ բանակին հրամատար Նոնը զորավարին, շնորհաւորեց զնա՝ Նիւ-Զանկի, Ենկ-Քոլի և Թիէն-Զուանկ-Թայի փայլուն գրաւմանց համար, և Մարեշալի աստիճան բարձրացուց զնա։

—Բէյճօ գետին սառոյցներն հալեցան, և նաւարկութիւնն այսօր բացուեցաւ։ (Ըսել է թէ Ճապոնցիք կարող պիտի ըլլան զարնել Թաքուի բերդերն, որք կը պաշտպանեն զիրքին։)

—Լի-Հունկ-Զանկ Փոխարքային գեսպանական պաշտօնով Ճապոն ուղեւորութիւնը չաբաթ մ'ետ յետաձգուեցաւ, ի խնդրոյ Ճապոնցիներուն, որք ժամանակ ուզեցին զինք ընդունելու համար պատրաստութիւն կատարելու։

ՃԱՊՈՆԻ ԿԱՑՈՒՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՐՈՇԻՄԱ. — Ճապոնի Կայսրուհին Թոքիոյէ հոս եկաւ։ Ն. Կ. Վեհափառութիւն ձմրան ամիսներուն մէջ անընդհատ աշխատեցաւ վիրաւորեալ զորաց բարօրութեան համար։ Այս տեղ աչքէ պիտի անցուն է կարմիր Խաչի կեդրոնական հիւանդանոցներն, և պիտի այցելէ թէ՝ չինացի և թէ ճապոնցի վիրաւորեալ զինուորներն որք հոս կը դարմանուին։ Ճապոնուհեաց մասնախմբեր ամենուրեք կ'աշխատին վիրաւորեալ զորականաց ապաքինութեան և հանգստեան համար։

ՖՐԱՆՍԱՍԱՆԱՆ ՌԱՆԴԸ

ՓԱՐԻԶ.— Երեսփ. Ժողովը մերժեց ֆրանսական պետական արժեթղթին վրայ տուրք մը դնելու համար Արմատականաց և Գործաւորականաց կողմէ ներկայացուած առաջարկն։ Ելմտագէտներ առարկեցին թէ այսպիսի տուրք մը կրնայ վնասել Ֆրանսայի պետական վարկին։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Մոսկուայէ կը ծանուցուի անցեալ չաբաթ աւուր թուականաւ.

«Այս տեղի ազգայինք պատրաստութիւն կը տեսնէին ընդունելու զն. Օծումբիւն Ս. Հայրապետն Ամենայն Հայոց, որ ատ մի քանի օր Մոսկէ եռքը, պիտի երթար Փեթերսպուրգ։ Բայց ըստ նորագոյն լրոց, այս ճամբորդութիւն ետ մնացած է, և Ն. Օծումբիւն արդէն մեկնած պիտի լինի Նոր Նախիջեւանէ՝ Պաքուի և Թիֆլիսի ճամբով ետ երթալու համար էջմիածին։»

Պուլկարաց Էկզարք Դեր. Տ. Եսայի այսօր Ազգ. Պատրիարքարան կուգայ շնորհաւորական այցելութիւն տալու Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։

Դատական Նախարարութիւնը, պաշտօնագիր մը ուղղելով Ազգ. Պատրիարքարանին, ծանուցած է թէ, Նախարարաց Խորհրդոյ որոշմամբ յետաձգուած է գործադրութիւն այն որոշումն, որով օսմանեան լեզուն ուսուցումը պարտաւորիչ է գիւղական նախակրթարաններուն մէջ։ Պաշտօնագիրը կը յարէ թէ բաւական է որ օսմանեան լեզուն դասաւորուի քաղաքներու վարժարանաց մէջ։

Ռուսական Խորհուրդը իր վերջին շաբաթական նիստին մէջ զբաղած է հետեւեալ խնդիրներով.

Գումգաբուի գրսի ազգային երկսեռ վարժարաններու Հոգաբարձութիւնը, անցեալ նստին, վարժարաններու վերանորոգութեան առթիւ ճարտարապետներու կողմէ պատրաստուած յատակագիծը բացատրական տեղեկագրով մը Խորհրդին ներկայացուցած և խնդրած էր որ այս մասին հարկ եղած քննութիւնը կատարելով, հաճի իր կարծիքն ու դիտողութիւնները յայտնել։

Խորհուրդը այս մասին խորհրդակցութենէ մը յետոյ հոգաբարձութեան դիւանին հետ, որ անձամբ ներկայացած էր, դասարանական արդի գրութեան համեմատ բարեփոխել այդ յատակագիծը և անոր համեմատ կարեւորն ի գործ դնել յանձնարարեց Հոգաբարձութեան

Ղալաթիոյ Ազգ. Մատենադարանին յանձնաժողովոյ ատենապետ Ֆրանքլեան Գառնիկ էֆէնտի, իրեն եղած հրաւէրին համեմատ, ներկայանալով բացատրութիւններ տուաւ Մատենադարանին արդի անկերպարան վիճակին վրայ։

Խորհուրդը լսելէ յետոյ սոյն բացատրութիւնները, նկատելով որ Մատենադարանը օրէնքով իր անմիջական հսկողութեան ներքեւ կը գտնուի և հետեւաբար իրեն անկ է այս անխնամ վիճակին վերջ մը տալ, հետեւեալ տնօրինութիւնները ըրաւ.

Ա. Նախկին Ցանձնաժողովը, որ արդէն կազմուած է վիճակի մէջ կը գտնուի, ի պաշտօնէ լուծեալ ընդունիլ, և Բ. Խորհուրդը ինքն ստանձնելով Մատենադարանին գլուխը և գոյքերու ընդհանուր ցանկին պատրաստութիւնը, այս մասին իր աշխատութիւնը վերջանալէ յետոյ նոյն ցանկը հանդերձ կանոնագրի ծրագրով մը ներկայացնել Ազգ. Վարչութեան վաւերացմանը և անկէ ետքը կարեւորն ի գործ դնել։ Մատենադարանը՝ կանոնաւոր վիճակի մը վերածելու համար։

Հետեւաբար Խորհուրդը պաշտօն յանձնեց իր անդամներէն Մ՝ օստիչեան և Մանուկեան էֆէնտիներու որ ազգակցութեամբ գրապետ էֆէնտիին այս ուրբաթէն սկսեալ ձեռնարկեն ցանկին պատրաստութեան և միանգամայն ստանձնեն՝ Ֆնաքբլեան Գառնիկ էֆէնտիէն նախապէս պատրաստուած մասնակի ցանկին համեմատ ձեռագիր մատեանները։

Նկատողութեան առաւ Նարլը-Գարբուի ազգային վարժարանները հրաժարեցուցեալ ուսուցչական մարմնին մէկ խնդրագիրը, որուն մէջ յայտնելով թէ յիշեալ թաղի Թաղական Խորհրդին հետ տեղի ունեցած պայմանագրութեան մը համեմատ, թէեւ վարժարաններու միամեայ կրթական մատակարարութիւնը իրենց յանձնուած էր 1600 ղրուշի ամսական եկամտացոյցով մը, սակայն խորհուրդը որոշած ժամանակէն առաջ, այն է ցվերջ Նոյեմբերի, անիրաւաբար պաշտօնանկ ըրած է զիրենք առանց իսկ վճարելու իրենց յետնեալ ամսականներու մնացորդը։ կը խնդրէին Խորհուրդէն որ ինքն ստանձնէ այն պահանջներու դանձումը։

Խորհուրդը նկատելով որ այդ օրինակ պայմանագրութեան մը կնքումը գլխովին կը հակառակի կազմական կանոնագրին տրամադրութեանց և հետեւաբար անոր խզումէն յառաջ եկած վնասներն ինք ըսել պարտաւոր չէ և մանաւանդ նկատելով որ բողոքարկու ուսուցիչները, եթէ իրաւունք իսկ ունենային, պարտաւոր էին բողոքը բառնալ իրենց պաշտօնանկութենէն անմիջապէս վերջը և ոչ թէ 4—5 ամիսներ յետոյ, ինչ որ կը հաստատէ թէ իրենք ոչ թէ կանոնագրին 41րդ յօդուածին գործադրութեան նախանձախնդրութեամբն, այլ միայն իրենց պահանջներու դանձման դժուարութեան առջեւ հարկ տեսած են ապատանիլ Խորհրդին պաշտպանութեան, մերժեց անոնց խնդրանքին գործադրութիւնը, և միւս կողմանէ որոշեց գրել և ազգարարել Նարլը-Գարբուի Թաղական Խորհրդին որ իր խնամքին յանձնուած վարժարաններու նկատմամբ ասկէ ետքը այդ տեսակ գործին և ապօրինաւոր տնօրինութիւններ ընելէ զգուշանայ և թէ խոհեմութեամբ վարուած ելլայ եթէ յիշեալ ուսուցիչներու պահանջը ազգային շրջանակի մէջ և հաշտարար եղանակաւ կարգադրէ։

Խորհուրդը Ռոտոսթոյէ հասած գրութիւններէ տեղեկանալով որ վիճակին Ս. Խաչ թաղին ազգային երկսեռ վարժարանը կուզուի Հանդգային վարժարանի վերածել, ընդ տեսչութեամբ նորընտիր տնօրէնի մը և անոր յանձնել զայն բոլորովին, որոշեց այս մասին ոևէ տնօրինութենէ առաջ բացատրութիւն ուղել Ռոտոսթոյի Ս. Խաչ եկեղեցւոյն Թաղական Խորհուրդէն։

Խորհուրդը զրաղեցաւ նաեւ յանուն կրթութեան կտակներու, 1893ի ուսուցչական ժողովին հանրաստուգման, Խորհրդին դիւանական թղթերու դասաւորութեան և այլ կրթական մասնաւոր խնդիրներով։

ՀԻՆԳՇԻՆ ՀՈՒՐՆԵՐ

ՍԷԼԱՄԼԸԲԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երեկ Համիտիէ մզկիթին մէջ, Վեհ. Սուլթանը միջօրէին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած, Ն. Կ. Վեհափառութիւն ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ, կայս. պալատ վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ կը զանուէին գերմանացի ոը Բայս իշխանը, իտալիան դեսպանն, առաջին թարգմանն ու զինուորական կցորդը, ամերիկեան դեսպանն ու առաջին թարգմանը, Իզմիրի պարսկական ընդհանուր հիւպատոս Միրզա Հիւսէյին խան և դեսպանատան առաջին թարգման Յովհաննէս խան, ֆրանսական դեսպանին որդին՝ Պ. Հէնրի Քանդոն և տասնի չափ օտարազգի զուստաչրջիկներ։ Ներկայներէն ոմանք սեղեկոպետ էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ. — Երէկ իրիկուն, ուրբաթ, ռուսական դեսպան Պ. Նէլիւոֆ պատիւ ունեցաւ Երլոբդի կայս. պալատան մէջ Իֆթարի սեղանին մասնակցելու և յետոյ Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ արտօնութեամբ Ն. Կ. Վեհափառութեան ներկայանալու պատուոյն արժանացաւ։

* * *

Վեհ. Սուլթանին բարձր նախագահութեամբ Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ կազմեալ արկածելոց նպաստամատոյց յանձնաժողովը 9245 ղրուշ բաշխած է թաղապետութեան Ջ. շրջանակին մէջ գտնուող այն կարօտեալ, որք երկրաշարժէն վնասուած էին, Մինչեւ հիմա կատարուած բաշխումներու գումարն եղած է 6,155,665 ղրուշ։

ԳԱՐԱՔԻՒՕՅԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ. — Գերմանական շինութեան ընկերութիւն մը, ծրագիր մը մատուցանելով կայս. կառավարութեան, առաջարկած է Գարաքէօյի կամուրջին տեղ պոնտոնների վրայ հաստատուած շարժուն կամուրջ մը շինել։ Ընկերութիւնն առաջարկած է միանգամայն որ պատրաստ է ցոյց տալու ելք պանքի մը 20,000 ոսկի յանձնել իբրեւ երաշխաւորութեան գումար, կամուրջը շինուելէ յետոյ եթէ առնելու պայմանաւ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտուց վարչական ժողովին նորընտիր նախագահ Պ. Պէռէզ երէկ առաջին անգամ նոյն ժողովոյ նախագահելով, բանախօսութիւն մը արտասանեց, որով ընդհանուր տեսութիւն մը ըրաւ հանրային պարտուց վարչութեան վիճակին վրայ։ Հասոյթներու համար ըսաւ թէ, հակառակ այլ և այլ աննպաստ պայմաններու, բաւական գոհացուցիչ վիճակի մէջ են։ Բամէլիի երկաթուղեայ պարտաժուղթերու վիճակահանութեան պարգեւներու խնդրոյն համար ըսաւ թէ տակաւին վերջնական որոշում մը տրուած չէ։ Ցարեց թէ վարչական խորհուրդն ուսումնասիրած էր արժեւորոյց վճարեալ տոկոսի սակն աւելցնելու խնդիրը։ Պ. Պէռէզ երախտագիտութեամբ յիշեց Վեհ. Սուլթանի անունն և բարեմաղթութիւններ ըրաւ։

Աւարտիացի արժէտեարց ներկայացուցիչ և վարչական ժողովոյ անդամոց երկրագործը՝ Պ. Բռունիկ ֆօն Հէրվիթ պատասխանեցով Պ. Պէռէզի, շնորհաւորեց զայն և ըսաւ թէ ժողովականք իրենց յոյսը դրած են նախագահին։ Ջկատարութեան վրայ։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ դեսպան Պառոն ֆոն Բալիէ Թարգման Պ. Բօկսէրի հետ երէկ Ֆէնէրի Պատրիարքարանը գնաց և փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Ամեն. Տ. Անթիմոս Պատրիարքին։

—Նոյնպէս սերպական դեսպան Պ. Վլատօն Եօրկեվիչ երէկ Ֆէնէր երթալով, փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Տ. Անթիմոս Պատրիարքին։

Պ. ԲՕԼ ՍԹԷՖԱՆՕՎԻՉ առջի օրը արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով Եւրոպա գնաց, ճարտարապետ Պ. Մավրօկորտաթօ հետ։ Այս վերջինը եւրոպական քանի մը հասարատութիւններ աչքէ պիտի անցուն՝ Հէյդելիի ատուածաբանական վարժարանին վերաշինութեան յատակաձեւերը ներկայացնելէ առաջ։

Պ. Բօլ Սթէֆանօվիչ տասնըհինգ օրէն մայրաքաղաքս պիտի վերադառնայ։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ընկերութեան վարչական ժողովը պաշտօն յանձնած է տնօրէն Խուճի էֆէնտիի, Կ. Պոլսոյ քարափնոյ ընկերութեան հետ ուսումնասիրել քարափին՝ Ղալաթիա-Թոփխանէի մասին վրայէն թրամուէյի կառքերն անցնելու խնդիրը։

ՓՈՂԵՐԱՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ. — Մարտ 2ի հինգշաբթի օրուան ժամ 6էն, մինչեւ Մարտ 3ի ուրբաթ օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քսանչորսի երկնք գէպքեր պատահած են, որոց մին մահացու։ Առաջուան բռնուածներէն մին մեռած է։ Սաստիկ մանրամասնութիւնները։

Մեծ Կղզի՝ մէկ. Ֆրսօս, Դէրաճ։

Պոլսոյ Եուսուֆ Փաշա թաղին մէջ՝ մէկ. Մէհմէտ Մուսթաֆա, կառապան։

Գասրի Փաշա՝ մէկ. Հիտայէթ էֆէնտի, նաւային տեղապահ։

Առաջուան բռնուածներէն մեռած է. Եէնիքէյ՝ մէկ. Անդէթա Եօրկի։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ պաշտօնէից հանգստեան կոչուածներուն ինչպէս նաեւ ասոնցմէ վախճանելոց այրիներուն և որբերուն ամսաթոշակաց համար կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ կանոնաւոր կերպով վճարուին։

—Կայս. այն Իր

Ըէժիի կեդրոնական գրասենեակներն ի Զալաթիա, այսօր գոց են Լէօնիտաս պէյ Պալթաճիի մահուան առթիւ։ Հանգուցեալն, ինչպէս յայտնի է, ծխախոտի Ըէժիին հիմնադիրներէն էր և անգամ անոր վարչական խորհուրդին։

Ցուզարկաւորութիւնն այս առաւօտ Բերայի մէջ կատարուեցաւ մեծ շքով։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դուռն որոշած է որ յետ այսօրիկ զինուորականաց յատուկ հագուստները մարտի սկիզբէն տրուին։

ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ.—Միլքիյէ ու Սուլթանիյէ վարժարաններուն ինչպէս նաև Պոլսոյ ու Իւսկիւտարի երկրորդական վարժարաններուն աշակերտք Բամազանի 21ին պիտի արձակուին և դասախօսութիւնք պիտի վերըսկսին Պայրամէն յետոյ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ և Թղթատարական վերատեսչութեան վերջացող 1310 տարւոյ հաշիւներու պատրաստութիւնն սկսած է, նոյն վերատեսչութեան հաշուակալութեան անօրէն կարապետ էֆէնտիի հսկողութեամբ։

«ԱԼԵՔՍԱՆԴՐՕՍ» շոգենաւին կաթսային պայթմամբ վիրաւորուած անձերէն Անտոնի անուն տարեկան երկրագործ մը, որ Բերայի թաղապետութեան հիւանդանոցը փոխադրուած էր, մեռաւ չորեքշաբթի իրիկուն։ Մեքենավար Սթէլիո, 45 տարեկան, որ կը դարմանուէր նոյն հիւանդանոցին մէջ, երէկ առտու մեռաւ։ Խահուէճի Եանի, 18 տարեկան, յուսահատ վիճակի մէջ է։ Լամպրիի անուն կինն, որ իր ազգականներէ միոյն տունը փոխադրուած էր ի Սիրքէճի, այնչափ յուսալից վիճակ մը չունի։

Գ. ԿՌՕՍԷՐ.—Օսմանիէ Բօռն կը ծանուցանէ թէ գերմանացի երեք անձնաւորութիւններ, որոց երկուքը զինուորական, իրենց հիւպատոսարանին առՁեւ դատ բացած են Գ. Հուլիուս Կռօսէրի դէմ, տնօրէն Կ. Պոլսոյ հեռագրական գործակալութեան։

ՏՈՒԹ. ՆԻՒՕԼ առՁի օրը Ֆրանսա ուղեւորեցաւ Բաքէ ընկերութեան Սիւոֆոք շոգենաւով։

ԻՆՖԼՈՒԷՆՑԱՒ ՄԻՌՐՈՊԸ. — կը ծանուցուի թէ նաւային բժիշկ Իպրահիմ պէյ ու Ֆուատ պէյ, որք Գերմանիոյ մէջ իրենց ուսումը կը կատարելագործեն, գտեր են ինֆլուէնցայի միքրոպը։

ԳԱՀԻՐԷ հաստատեալ վաճառական Գ. Ամիլօթալոս նաղաք անգլիական ոսկի նուիրած է, յոյն հասարակութեան կարօտելոց յատուկ փոքր անկելանոց մը հաստատելու համար։ Միւս կողմէ ալ վաճառական դաստէն հանգանակութեան ձեռնարկած է նոյն նպատակին իրագործման համար։

—Եգիպտոսի վաճառականք իրենց մէջ հազար երկու հարիւր ոսկի հանգանակած են, նոյն տեղը հաստատուած վաճառական Գ. Եօրկի Ավէրօֆի մէկ արձանը կանգնելու համար։

ԱՐԿԱԾ ՄԸ.—Իզմիրի հրէից թաղը անցեալ շաբաթ գիշեր տան մը մէջ թատերական ներկայացում մը տրուած պահուն սրահին տախտակամածը փլչելով, հարիւրէ աւելի անձերը գետնայարկը գլորեր են։ Կին մը ծանրապէս վիրաւորեր է այտերէն։ իսկ միւսները թեթեւ վէրքեր ստացեր են։

ՁՄԵՌԸ.—Շքոտրաի Թիրան գաւառակին մէջ վերջերս ամուսն սկիզբները տեղացած ձիւներէն գիւղի մը մէջ 14 տուներ փլեր ու 25 տուներ ալ անբնակելի դարձեր են, բայց մարդու կորուստ չէ պատահիր։

—Փետրուար 22ին Շքոտրաի քաղաքին մէջ ու շրջակայքը, իւրաքանչիւրը տասը կրամ ծանրութեամբ կարկուտ տեղացեր է։ Հետեւեալ օրն ալ առատ ձիւն եկեր է։ երեք ամիսէ ի վեր ալ միշտ կանձրեւէ, որով նահանգին կեդրոնին ու շրջակայ գիւղերուն մէջ երթեւեկութիւնը դադրած են։

—Բէօթահեալի շրջակայքը Գարա Ալիօղլը Հիւսէյին անուն գիւղացի մը մեռեր է ցուրտին ստատկութենէն։

ՈՍԿԵՂՋԻՐԻ շոգենաւերու վարչութիւնը պաշտօնական ըրած և հարցաքննութեան ենթարկած է իր նաւապետներէն Լօմէր էֆէնտին, որ անցեալները Ոսկեղջիւրի մէջ իր վարած շոգենաւով ուշ ժամանակ դիպուածով նաւակ մը ընկրկած և երկու հրեաներու խղդուելուն պատճառ եղած էր։

ՈՍԿԵԼԻՑ ԸՄԳԵԼԻՆԵՐԷՆ առնուելիք տուրքին համար ձեռնհաս իշխանութիւնն որոշած է որ այս տարի նախորդ տարւոյն միջին քանակութեանը հաշուով գանձուի, մինչեւ որ այդ տուրքերու յատուկ նոր ծրագիրը վերջնական հանդամանք մը ստանայ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ. — Իգպամ ստիկանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ, ըսելով թէ Պոլսոյ Գարա Սաքալ ու Եէրէ Պաֆան թաղերուն մէջ գողութեան դէպքեր կը պատահին։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ օբէրէթի խումբն այս գիշեր Բերայի թաղապետական թատրոնին մէջ պիտի ներկայացուցանէ ՊՕՒԱՕ։

Ռօֆէլ Փաղէոմ, որ վաւերացած է Փարիզի բժշկական ակադեմիէն, ամենուրեք կրնայ ի հարկին պատրաստուել լուծիչ լեմոնատ մը, գովացուցիչ ու քաղցրահամ։

Կիներու, տղաքներու, տարիքոտ մարդոց ու բոլոր փափուկ կազմուածքներու ճշմարիտ լուծողականն է։ Մեծաքանակ պատրաստութիւն. Փարիզ, 19, Ժաքօպ փողոց. փոքրաքանակ՝ 9 թիւ, 4—Սեպտեմբեր փողոց, և գեղարանոցներու մեծագոյն մասին մէջ։ Սրուակն 2 ֆրանք, հրահանգով մը։

ՊԱՏԻ ԳԻՐԵՐ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Տժգոյն էր, սեւ յօնքեր և աչեր, կապոյտ շալ մը ուսերուն, սեւեր հագած 25 տարեկան կին մը, գալուկը դիմակի մը պէս երեսն անցուցած, ձեռն ի ծնօտ, անշարժ՝ կանանչ սեղանին առՁեւն է, իր նուազկոտ յարաչարժ աչքերուն մէջ միայն կը կեդրոնանայ կեանքը. նախագահին հարցումներուն անուշադիր, արգահատելի նայուածքով մը կը նայի անոր, այդ նայուածքին մէջ դնելով իր հոգւոյն ամբողջ դառնութիւնը. դուրսը տեսած էինք զինքը, իր վիճակը հետաքրքրած էր մեզ, ակամայ մեր շուրթերէն սա հարցումը.—ինչո՞ւ տժգոյն է, ինչո՞ւ դատարան եկած է։ Վայրկեանի մը գործ եղաւ տեղեկութիւն առնել իր վրան, սորվեցանք անունը և խմացանք թէ էրկանը հետ դատ ունէր։ Ուստի երբ բարապանը դատարանին դուռը բանալով կը կանչէր... նո՛յ... բո՛ս... այն ատեն ամենքս ալ դատարանը խուժեցինք ու ապշութեամբ տեսանք զինքը նստած ամբաստանեալոց աթոռին վրայ։

Կանանչ սեղանին մէ՛ս ծայրը, ոտքի վրայ կեցած է, լպիրշ ու նիհար դէմքով մարդ մը, մին այն դէմքերէն որք սովորական արտայայտութենէ զուրկ են։ Հագած է կիսամաշ զգեստներ, բաճկոնին գրպանէն կախուած ոսկեզօծ շղթայ մը՝ իր ամբողջ հարստութիւնը կը կազմէ. Ֆէսին տակէն կ'երեւան ցիր ու ցան մազերը, որոնք՝ այլանդակութիւն մը կուտան իր ապուշ դէմքին. 30 տարեկան կ'երեւայ հակառակ արձանագրութեան տեսրին, ուր 25 տարու գրուած է։

Կարդացուեցաւ ամբաստանագիրը... տժգոյն կինը անհաւատարիմ գտնուած էր, անոր համար այրը դատ բանալով, ընտանիքին պատիւը կը պաշտպաներ։

Երկուքն ալ Բերայէն էին, մոլութիւնն էր զիրենք միացնողը ու հիմա թերևս մոլութիւնն էր զարձեալ որ զիրենք պիտի բաժնէր։

Եւ այս մոլութիւնը տակաւ ահեղ հաւեմատութիւններ կ'առնու իր ճիրանին տակ ճզմելով այդ մարդերուն հոգիները՝ սնչած, մրոտած, անասնական և բնազդային կիրքերու ազդեցութեան ներքեւ։

Տեսած ենք մարդեր, որոց համար ամեն երեկոյ գինովնալը պէտք մը զարձած է. կը վազեն կերթան որ և իցէ գինետուն մը. հոն կը խմեն ու միշտ կը խմեն և կարծես անձանօթ պէտք մը զիրենք կը մղտրակէ, ու նորէն կը խմեն։ Եւ անգամ մը որ մայրին վրայ կը գտնեն ինքզինքին ասդին անդին տատանելով, և երբ խանութներու ապակիներէն ժայթքող կապտորակ ճառագայթները կը շլացնեն իրենց աչքերը, այն ատեն, անբաններ կը դառնան ալ եւս, կը դարձին գիտակցութիւն ունենալէ ու բնազդն է միայն որ զիրենք կը վարէ. շատ անգամ հետեւեալ առաւօտուն կը հարկադրուին իրենց շահատակութեանց համարը տալ պահականոցին։

Այսպէս կը շարունակեն անընդհատ. և այս վիճակը իրենց համար հոգեկան պէտք մը կը դառնայ ալ եւս։

Երբ ալ դրամը կը հատնի, այն ատեն ուրիշ միջոց մը կը փնտռէ, շարունակել կարենալու համար այս վիճակը, միջոց մը աւելի գձուռ ու աւելի ստորին։ Ցաճախած հանրատուներէն մէկուն մէջ կին մը կայ, որուն հետ խիստ մտերիմ յարաբերութեան մէջ է բաւական դրամ ունի։ Կ'առաջարկէ իր հետ ամուսնանալ ու ասով ապառիլ խժդուժ կացութենէ մը — կեղծ բարեարի մը դերը առնելով։ Կը տանի զայն որ և իցէ տուն մը, կ'ամուսնանան։ Քանի մը ամիս գործերը աղէկ կերթան, կնոջ քով գրտնուած բիչ մը ստակն ալ գեղխութեանց մէջ կը փճանայ. և երբ ալ չկայ օղի բարա, ալ չեն զիտեր զինքը երբեմնի առուշ սեւ աչքերը. ուրիշ մը փնտռելու կ'ելնէ, ու այսպէս շարունակաբար։

Բայց իր օձիքը պատելու համար եւ այսն էր պէՁը ղրկելու համար կը գիմէ օրինական միջոցի մը, Պատժ. դատարանին առՁեւ պատուոյ գատ կը բանայ անոր դէմ։ Եւ այս խեղճ էակը, որ վայրկեան մը ընդմարած է իր կեանքին անյատակ վիհէն ազատելու յոյսը, նորէն կը դատապարտուի աչքին առՁեւ ունենալու սարսուռ ազդող ապագայի մը հեռանկարը։ Այսպէս ըրած էր այս կնոջ էրիկն ալ, որ կրսէր դատաւորներուն. «այս կինը Ֆէղա՞որ էր, ես զինքը Ըէօղէչէաբ ըրի, տուն տեղ չակեցի, հաՁՄի պէս նստեցուցի, վերջն ալ եկաւ ինձի դէմ այս ապիրախտութիւնը գործեց. տունս անպատուեց. չէի գիտէր թէ իրաւամբ ծուռ քանակէն ուզող գի՞ չէներ։» Հեծկլտանքներ եկաւ կնոջ կուրծքէն, սկսաւ լալ կ արտասուել և հարցուս սա բառերը մրմնջէց. «ես Ֆէղա՞որ էի, բայց կը սիրէի այս մարդը. ան զիս քաշեց ու կնութեան առաւ. ես անպատուութիւն մը չըրի. անմե՛ղ եմ...»։

Վկայներ բերուեցան դատարան, որք համոզում գոյացուցին կնոջ յանցաւոր ըլալուն որ դատապարտուեցաւ երեք ամսուան բանտարկութեան. բայց որովհետեւ յղի էր, պատժին գործադրութիւնը յետաձգուեցաւ մինչեւ ծնընդաբերութեան։

Դուրս ելանք. օրինական ձեւակերպութեանց համար կինը արգելարանը դրին և կէս ժամ վերջը զայն այդ տեղէն հանելով տարին։

Դեռ կեցած էի այն դրան առՁեւ որուն ետին քիչ մ'առաջ կինը բանտարկուած էր. մէկ պատուհանով խցիկ մըն էր, դրան մէջտեղը կէս կանգուն մեծութեամբ լուսանցք մը կար երկաթ ձողերով վանդակուած։

Երբ այս խցիկին կիսաբաց դռնէն ներս նայեցայ, պատերուն վրայ նշմարեցի գահնալն գրիր ու նշաններ. չկրցի հետաքրքրութիւնս զսպել, ներս մտայ ու սկսայ այդ տեսակ մը նշանագիրները դիտել։

Պատերը գրեթէ ամբողջապէս մրոտուած էին զանազան գրերով ու նկարներով։ Տեղ մը կ'երեւար գլուխը բաց վիթխարի մարդ մը՝ շատ վարժ ձեռքէ ելած գործ մ'էր, զայն նկարողը անպատճառ գծագրութեան հետեւող մ'եղած էր։ Անդին յուսնարէն խաչը տաներով գրուած էր AX! BAX! բաձագանչութիւնները։

Ուրիշ տեղ մը դափնեզարդ պսակով մը շրջապատուած բրգաձեւ պատուանդանի վրայ ջրհան մը նկարուած էր բաւական վարժ ձեռքէ մը, տակը ստորագրուած Ջրանիկ Կարապետ։ Խել մը սրի պատկերներ դաշոյնուած, նետեր անցուած, տասը կը անուն և թուականներ մը վարը առաջնաւոր մը իր ամեն կազմածով որ խաղաղ ծովու մը վրայ կը սահի, շատ լաւ յայտնած։

Վերջապէս հայհոյանք, ազտոտ բառեր, ուրիշ խել մը անուն և մականուն, ձեւեր ու գիծեր ելն, ելն, զորս կարդալէ ձանձրացած երբ դուրս կ'ելլայի, դրան քով նշմարեցի, բաւական կանոնաւոր գծուած սիրտ մը, աջէն շեղակի նետ մը մխուած և տակը գրուած սա տողերը.

Ասվածամայր
Դո՞ն էլ էիր Եա
Ցակոբոլ

Վերջէն ինձ տեղեկացուցին թէ Հայկանոյշ Պոլսեցի էր, ազքատ ձկնորսի մը զաւակը, հայրը հագիս զիրենք կ'ապրեցնէր. իրենք բան կը բանէին։ Հայկանոյշ գեղեցիկ աղջիկ մ'էր. երբ մայրը կը մեռնի ու ինք միանակ կը մնայ, այն ատեն կ'սարսափի զինքն ու հայրը ապրեցնելու համար աշխատիլ։

Թշուառութիւնը իւր գագաթնակէտն հասած էր, երբ կը հրապուրուի երիտասարդի մը խաբեպատիր խօսքերէն ու սիրային մոլգութեան մը մէջ, անձնատուր կ'ըլլայ։ Պարոնը քիչ մը ժամանակ վերջը, գործով մը Պոլսէն հեռանալու պէտքը առարկելով կը լքէ խեղճ կինը որ չի կրնալով պարտկել ակներեւ անպատուութիւն մը, կը նետէ ինքզինքը Բերայի մթին գաւառներէն միոյն մէջ, ուր շատ մը մոլութիւններ կը կատարուին մութ և թանձր ծածկոյթի մը տակ։

Հոն է դարձեալ որ կինը զոհ կերթայ երիկ մարդու մը մոլութեանց։

Ահա թէ ինչո՞ւ տժգոյն էր Հայկանուշ։

Մ. ՏԵՓԱՆԵԱՆ

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

—Ինչո՞ւ համար այդքան գէր սենեկապանուհիներ կ'առնէք միշտ։

—Որպէս զի տունը չեղած ատենս հագուստներս չը հագնին։

* * *

Այցելութեան մը մէջ։

—Գիտէ՞ք, սիրելի տիկին, թէ տիկին Մաթիլտի ամուսինը կարճատես եղեր է։

—Իրա՛ւ, ես որ կը կարծէի թէ՝ արդէն կուրցած է։

* * *

—Տղա՛ս, գնա ըսէ հօրդ թէ Պ. և տիկին Պէչոնար այցելութեան եկած են։

Պղտիկը կ'ըսէ և կը վերադառնայ։

—Հայրդ տեսա՞ր,

—Այո՛։

—Ի՞նչ ըսաւ։

—Ըսաւ որ գնա բանդ, ատոնց համար անհանգիստ ըլլալու ատեն չունիմ։

Տ. Զ.

ՁԱՆԱՁԱՆՔ

ՓԱՐԻԶԻ ՓՈՐԸ

1895ի տարեցոյց մը յոյժ հետաքրքրաշարժ վիճակագիր մը կը պարունակէ՝ Փարիզի մէջ սպառած անոնգեղէններու և ըմպելիքներու քանակին և ուրիշ նիւթերու վրայ։ Գլխաւոր թուանշանները միայն կը քաղենք, որք կը պատկանին 1892 տարւոյն և որք քաղաքապետութեան վիճակագրական ցուցակներէն հանուած են։ Այս թուանշաններ յատակ գաղափար մը կուտան ֆրանսական ոստանին բնակչաց սիրտերուն վրայ։

1892ին սպառեր է՝ 4,619,000 հեկտոլիտր գինի, 167,000 հեկտոլիտր գուտ ալքոլ և ըմպելիք, 219,000 հեկտոլիտր խրոնձորոցի կամ տանձոցի, և 37,000 հեկտոլիտր քացախ, աղցանի համար սպառած է 1,100,000 քիլօ ձէթ։

Ուտեստներուն քանակութիւնն է. 160 միլիոն քիլոկրամ մսամթաճաղ մը, 25 միլիոն՝ խոզի մսի, 2½ միլիոն խոգնի, 27 միլիոն հաւերէն, 4½ միլիոն ձուկ, մօտ 8 միլիոն ոստրէ, աւելի քան 19 միլիոն քիլոկրամ կարագ և 23½ միլիոն հաւկիթ։ Այս ամենուն համար սպառած է 17 միլիոն քիլօ աղ, և իբրեւ ազանդեր տասնըհինգ միլիոն քիլօ խոզոյ։ Որկրամոլները կերած են 107,000 քիլօ թայլ (դրէ-ֆ), բնական թայլի ձեւով կամ անով խառն կերակուրներով։ Սպառուած պտուղներն քառնակութիւնն է վեց միլիոն քիլոկրամ։

Այս ամենը եկեալ և տաքցնելու համար Փարիզ սպառած է 624,000 ստեր փայտ, մօտ չորս միլիոն էքթոլիտր առուխ, որուն մէջնցով դժբախտաբար խեղճ արարածներ հեռացած են այս արտաքուայ հովէն։ 1,368,389 թոնս հանքածուխ կամ քոք վառած են. վերջապէս պարկեշտ ձիերը, մինանալով խեղճ էշերուն և տիպար-ագարակներու կովերուն հետ, կուլ տուած են 75 միլիոն քիլոկրամ չոր խոտ և 175 միլիոն քիլոկրամ վարսակ։ Տուներու շինութեան համար սպառած է 118 միլիոն քիլոկրամ կիր և չաղախ, եւ մօտ 80 միլիոն քիլոկրամ երկաթ ու ձուլածոյ։

Քանի որ խօսքը վիճակագրութեանց վրայ է, պիտի ըսենք թէ Փարիզի մէջ այրի կիները եռապատիկ աւելի են քան այրի էրիկ մարդիկ, ինչ որ կապացուցանէ թէ կիները չուսով կը միիթարուին իրենց ամուսիններուն կորստեանը վրայ։

1000 մարդու փոխարէն գրեթէ 1060 կին կայ, և 100 ընտանիքի փոխարէն 145 տղայ, որով 2 ընտանիքի համար նուազ քան 3 տղայ։

1891ին, Սէնի բնակչաց թիւն էր 3,141,595, որուն 2,447,957ը Փարիզի մէջ։ Ամենէն բազմամարդ շրջանակն է Պիւթ-Մոնմարթր, 212,464 բնակչով, և ամենէն նուազ բազմամարդը՝ Լուվրը, 67,938 բնակիչով։ 1893ին, ծնունդներուն թիւն եղած է 58,939 և մեռնողներունը՝ 52,955. ապօրէն զաւակներու թիւը կը հասնի 17,228ի, որոց 14,732ը անծանօթ մնացած։

Ο ՍՕԼԷԼ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Զոքէ վրայ գլենպոռոր՝, կերպասներու դիմափոխակ ու փոփոխական վաճառատուն, 42, Քարտէօյ, Եէնի խան, Ղալաթիա, 42։

Այս հանրածանօթ վաճառատուն որ մեր ուրուած հին ապրանքներն ամբողջ սպառած է, իվաճառատունը վերստին բացած է արգոյ հաստրակութեան ու իր բազմաթիւ անախորդներուն կը ծանուցանէ թէ առաջիկայ տօներուն առթիւ այլազան ընտիր ու էն նորաձեւ կերպասներ ու հաւաքածոյ մը բերելուտուած է Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ լաւագոյն գործարաններէն։ Հասարակութիւնը ցոյց ՁԵՂԵԼԱԼ ԴԻՆԵՐՈՎ հագուստներ պիտի գտնէ, ու գոնունակութիւնը պիտի ունենայ իր սակը ծախսել՝ աշխատանը հայ-Ապայելով տեղացի գործաւորներու։

258 3—48

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ՝ 10,000,000 ՖՐԱՆԿ. ոսկի

ԿԵՂԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ղալաթիա
ԴՈՒՐԱՍԱՐԱՅԻՆ Ի ՊՈԼԻՍ
ՀաՁԷՆԷՆ փողոց, Թոմբոն խան
ԴՐԱՄԵՆԵԱԿ Ի ԲԵՐԱ, Մեծ-ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 190

ԴԱՂԱՏԱՒՈՐ ԴԱՐՁՕՒԱԿԱԼՈՒՅԹՈՒՆՔ Ի ԼՕՆՏՈՆ ԵՒ Ի ՓԱՐԻԶ

Մասնաճիւղեր

Ատալիա	Պուրսա	Լիմասոլ	Թուլսուբ
Ատանա	Պէյրութ	Մերսին	Սելանիկ
Այաշ	Պրուսա	Նազիլլի	Սամսոն
Հալէպ	Դամասկոս	Նիքոսիա	Իզմիր
Աղերսանդրիա	Գոնեա	Ուշաք	Սոֆիա
Աղր. Պոլիսի	առնաբա	Փիլիպէ	Տրապիզոն
Էնկիլիզ	Քանիրէ	Բօր-Մայիսա	

Պարտատոմսերու եւ արժէքներու յանձման փոխարէն ստակ փոխ կը տրուի որոշ պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով։

Դրամագլուխ արժէքներու։

Հանուած փոխանակագրերու, չէքերու, պարտատոմսերու եւ հեռագրական հրամանագրերու թուրքիոյ եւ արտասահմանի զանազան քաղաքներուն վրայ։

Բայում ընթացիկ հաշիւներու, պահպանում արժէքներու եւ արժէքաւոր նիւթերու։

Գանձում կարօտներու, արժէքներու՝ թուրքիոյ եւ արտասահմանի վրայ։ Վաճառում եւ գնում դրամներու։

Օսմ. կայս. Գանձան կ'ընդունի դրամական աւանդներ որոշ պայմանաժամով եւ հետեւեալ հատատոկոսի սակերով։

Տարին 2½% մէկ տարուան պայմանաժամով աւանդի համար։

Տարին 1½% վեց ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար։

Տարին 1% երեք ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար։

ԳՈԼՈՅ ԴՈՒՐԱՍԱՐՈՒԹԻՒՆԸ կը տանանուի բոլոր վերոյիշեալ գործողութիւնները եւ բաց ասոր փոխատուութիւնները կ'ընէ ապրանքներու վրայ եւ ապրանքներ կ'ընդունի իրը աւանդ։

Բերայի գրասենեակն ալ կը կատարէ Գանքի բոլոր այս գործողութիւնները բաց ի ապրանքներէն։ Ամիսը զատ, որուան գինովը կը ծախէ եւ կը գնէ՝ անմիջական յանձնումով, վճարահանութեան զանազան թուղթեր, ինչպէս, Փարիզ քաղաքին պարտատոմսերը, օսմանեան պարտատոմսերը, հելլենական պարտատոմսերը։ Բանամոյի պարտատոմսերը, եւ այլն եւայլն։

ԳՈԼՈՅ ԴՈՒՐԱՍԱՐՈՒԹԻՒՆԸ եւ ԲԵՐԱՅԻ ԳՐԱՄԵՆԵԱԿ կը ծախէն նաեւ օսմ. պարտատոմսերու բրամիներ, եւ արժէքներ կ'ընդունին, ընթացիկ հաշիւով, մինչեւ 50 օսմ. ոսկի, տարին 3½% տոկոսով։

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ԽՄԲԱՊԵՏ՝ ՍԱՐԳԻՍ, ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆՈՒՍԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Քիւչիւք Ապպասյան, Թիւ 4. Մարդու ճշդրիտ իրի, Առանցպոլ. Ամեն օր կէս օրէն վերջը

Սոյն գրասենեակի անօրէնն, որ երկար տարիներ Օսմ. դատարանաց մէջ գործակատար պաշտօնեայ վարեցէ յեսոյ այժմ վաստակաւորութեան հետեւում է, կը վարէ սոյն գրասենեակի անօրինութիւնը։

ԿԸ ԽՄԲԱԳՐԷ Թ—ԹԷ. լեզուաս Օսմ. ամէն նախարարութիւններ և մասնաւորապէս դատարանաց ուղղիչի ամէն կարգի և տեսակի ազերասպիր, խմիրագ, լահիա, բրօթէսթօ ինչպէս նաեւ ընկերական, առեւտրական և վաճառականական պայմանագիր, ծրագիր, մուրհակ, նամակ, յօդուած, ազդագիր և այլն։

Ընձեռած է ամեն միջոց և ձեռնհաս անձանց ոյգակցութիւնն, որոց օժանդակութեամբ կը ստանձնէ.

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ օտար տերութեանց կ. Պոլսոյ հիւպատոսարանաց և Պատրիարքարանաց ուղղիչի գատական, առեւտրական, վաճառականական և ընկերական նմանօրինակ ամէն կարգի և տեսակի գրութեանց՝ հայ. յուն. ֆրանգ. անգլ. ֆէրմ. ռուս. իտալ. սպան. Էբբրայեց. և պուլղ. եզուօք։

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ՝ յիշեալ լեզուօք խմբագրեալ նոյնօրինակ ամէն կարգի և տեսակի գրութեանց՝ որ լեզուէ որ կը պահանջուի։

ԿԱՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ շիտակ եւ կնճռալից հաշուոց. Տոմարակալութեան գրութեան վերածումն անկարգ տումարաց։

Գաղտնապահութիւն, ճշդապատիւ, երաշխաւորեալ։ 958

Ֆլավիէռան շոգենաւը, նաւապետ Բրիօր, Լիվրոլէն ճամբայ կելլայ ընդհ. վաճառդէպի ամսոյս 24։

Գրդիլ. Ֆավոնէան լոգ. ընկ.
Լ.Տ. ԼԱՖՈՆԹԷՆ

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

4-16 Մարտ 1895

Անուանական Դրամագլուխ	Թղթոց Անուանական Գիները	Տոկոս %	Անուանք Արժեթղթոց	Թուական	Ընթացիկ Գիներ Գոցուեցաւ երէկ երեկոյ	Բացուեցաւ այս առաւօտ
Ա. Ո. 7,183,372	100	1	Բոնսոլիտ Սէրի Ա	1331	— —	61 20
» 10,241,048	100	1	» » Բ		— —	17 30
» 30,332,811	100	1	» » Գ		— —	32 20
» 43,963,396	100	1	» » Դ		30 10	30 12
Ֆր. 798,000,000	400	—	Բուլղարի երկաթուղի	1870	147 —	146 75
Ա. Ո. 4,543,000	100	4	Օսմանիէ	1890	— —	101 —
Ֆր. 135,631,130	500	4	Բրիորիգէ	1890	— —	— —
Օ. Ո. 6,499,938	Ֆր. 500	5	Մարսային Պարտատոմսեր	1886	— —	— —
	դրամագլուխ	լոգ. մասի				
Ա. Ո. 10,000,000	20 10		Պանք Օթոման	1863	— —	— —
Օ. Ո. 550,000	22 11		Բիէտի Ժէնէրալ Օթոման	1869	10 33	11 27
Ա. Ո. 600,000	10 6		Պանք տը Քոնստանդինոպլ	1872	— —	5 10
» 600,000	10 5		Սօս. Օթ. տը Շանժ է տը Վալ.	1872	— —	6 31
Ֆր. 14,000,000	140 140		Բաժնեթղթ. Լաւրիումի Հանքին	1878	— —	31 —
» 45,000,000	500 300		Անատոլուի (Բաժնեթղթ	1889	— —	605 —
» 80,000,000	500 500	5	երկաթուղիք (Պարտատոմս.		— —	312 —
Օ. Ո. 200,000	20 8		Թրամուէյ (Բաժնեթղթ	1882	— —	10 90
Ֆր. 709,506	500 500	5	(Պարտատոմսեր		— —	502 —
Ֆր. 100,000,000	500 200		Օսմ. Ռէժի	1883	— —	23 —
Ա. Ո. 110,000	1.40 1.40	6	Օսմ. Սիկարէթ	1892	— —	2 96
Օ. Ո. 440,000	11 5½		Օսմ. Ապահովագրական Ընկ.	1893	— —	9 —
Ֆր. 20,000,000	500 500		Զրի Ընկերութիւն, Տէլբոտ	1832	— —	460 —

ՍԹԻԼԱՆՑ (Բրիսթ) Մի վրայ	Օ. Ո.	Դրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	3	95
1 ամսուան համար	7	—
1 օրուան համար	1	—
Ոդալար	—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	—	50
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՌԱՔԱԳՐՈՅ		
Լոնտոն 3 ամիս Դրշ.	111	22½
Փարիզ » Ֆր.	22	62½
Վիեննա 8 օրուան Ֆիորինի	11	—
Պերլին չէք Մարք.	18	20

ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	4	50
1 ամսուան համար »	6	—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 դրշ.էն	110	34
20 Ֆրանքնոց	88	20
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քիսմիս	51	15
Բուլպ Ոգնաղրամ	8	37
Մէջիտիյէ	108	20
Մանր արծաթ	103	—
Մէկալիք	97	—
Տոկոս Դարձեալ Սակարանի	6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 16 Մարտ		
Բոնսոլիտ Օսմ. Բ Կնիկ. Ֆր.	— —	—
» » Գ »	— —	—
Դ (Բացուած	— —	—
(Գոցուած	27	45
Բուլղարի երկաթուղի	147	50
Բրիորիգէ	488	12
Մարսային Պարտատոմսեր	512	50
սմանիյէ	478	75
Ռէժիի Բաժնեթղթ	513	75
Պանք Օթոման (անուանական.)	727	50
Ռանթ Ֆրանսական 3%	103	60
» » 4½%	108	75
» Իտալական	88	65
Բիէտի Լիոնի	830	—
Բիէտի Ֆոնսիէ	— —	—
Բոնուսաս տ'Էսբրէկ	— —	—
Սուէզի Բաժնեթղթ	— —	—
Եգիպտական Միացեալ	533	25
Զէք Լոնտոնի վրայ	25	24½

ԼՕՆՏՈՆ 16 Մարտ		
Բուլղարի երկաթուղի Ֆիորին	72	50
Օսմ. Ռէժի »	253	50
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես	123	55
» Փարիզի »	— —	—

ԼՕՆՏՈՆ 16 Մարտ		
Բոնսոլիտ Օսմանեան Ա Ա. Ո.	64	75
» » Բ »	47	62
» » Գ »	30	70
Դ (Բացուած	— —	—
(Գոցուած	27	—
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% (երշիւրեալ.	— —	—
» » 1894 3½% (եզպ. Հրկ.ով	— —	—
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	18	87
Այասլուի երկաթուղի »	12	—
Միացեալ եգիպտական »	104	75
Ադանոնաշնորհեալ »	— —	—
Անգլ. Բոնսոլիտ »	104	43
Ռանթ Հելլենական 5% »	31	75
» » 4% »	33	25
Գուլկար. Փոխառ. 6% »	— —	—
» » Նոր 6% »	— —	—
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	375
ՊՈՒԼԻՆ 16 Մարտ		
Օսմ. Փոխառութիւն 1833ի Մարք	— —	—
Բուլղարի երկաթուղի »	131	20
Անատոլուի երկթ. ½ Պիլղթ. »	— —	—
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	332
» Փարիզի » 2 ամիս	— —	—
Մակեդոնիոյ երկաթուղի	— —	—

ՓԱՐԻԶ, ՓՈՐԲ ՍԱԿԱՐԱՆ 16 Մարտ		
Օսմանեան Բոնսոլիտ D. Սէրի	27	37
» Երկաթուղի	147	25
»

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

180

ՆՈՐԹՀՐԲՆ ԷՆՈՒՐԸՆԴՍ

ԻՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Ընդ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,293,630
ՀԱՍՈՑԹ 1893 ՏԱՐԻՈՑ 1,076,015

ՆՈՐԹՀՐԲՆ ԷՆՈՒՐԸՆԴՍ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

Ի ԱՐԱԳԼՈՒԽ Ընդ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,054 687
ՀԱՍՈՑԹ 1893 ՏԱՐԻՈՑ 2,789,437

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր դնով, և իրենց ցոյց տուած գրաւական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողացն վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վճարած 20,000,000 Ֆրանկ ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԻՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Ընդ. Ոսկի 500,000 **ՄԱՐԻԹԱՑՄ.** ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Ընդ. Ոսկի 110,00

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամագրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ կրնան հրուրուն գիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 ե. սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութ.

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԷՆ
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵՆԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼՍՈՅ

ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆ ՆԻՆ
29 ՍԵՊԷՄԲԷՐ 1310
ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՈՑ, ՂԱԼԱԹԻԱ

28

HUILE HOGG — **EMULSION HOGG**

ՄՕՐԻՒ ԹԱՐՄ ՁՈՒԿԷ հանուած. ամենէն ազդեցիկը, ամենէն ախորժահամը եւ ամենէն սնունդաբարը։ Աշխարհի բոլոր բժիշկներուն կողմէ աւելի քան կէս դարէ ի վեր յանձնարարուած

ԻՐՕՖՈՍՖԻԴ ՏԷ ՇՕ ԵՒ ՏԷ ՍՈՒՏ

Հոկ ձիան իւղի բուրմ այն անձերուն համար որը ընդհան իւղը չեն կրնար խմել։

Կը գտնուին՝ ԱՆԷՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԹՈՒԱՖՏ, ՈՊԻԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՓՏԱՖՏ, ՏՂՈՑ ՆԻՇԱՐՈՒԹԻՒՆ.—Եւ անկէ ետքը ամենուրեք.—201, 2, Բուլվարեան փողոց, ՓԷՐԻԶ եւ վերջապէս։

KONIAK MHXIΩTH — EKTOS ΣΙΝΑΓΩΝΙΣΜΟΥ — MARQUE — MICHIOTI — PRIVILÉGIÉE

قونياق ميخيوتي

فوق العادة من شامپانيا

ربقاتدن خارج

COGNAC ORIENTAL

Grande Fine Champagne

HORS CONCOURS

Երեք աստղով չիւը 30 դրուշ, — երեք աստղով 1/2 չիւը 15 դրուշ։ Երկու աստղ չիւը 18 դրուշ։ Մէկ աստղով չիւը 12։ Մաքիկա և պէյ օղի չիւը 12 դրուշ։

NEVRALGIES ԳԼԽԱՑԱՒ, ՍՏԱՄՈՔԻ ԴԱՌՈՒՄ, կանանց ՁԱԼԽՏՈՒԹԻՒՆ, եւ ջղային բոլոր հիւանդութիւնք կը բուժին առ. նուազն մէկ ժամու մէջ

ՏՈՔԹ. ՔՐՈՆԻԷՖ
ՀԱԿԱՁՂԱՑԱՒԱՑԻՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐՈՎ

Տուփը 3 ֆր. առաքման ծախս չիկայ։ Քարիզ՝ Դեպ. Ռոպիքէ, 23, Մոնմէ փողոց եւ ամէն լաւ դեղարաններու մէջ։

ՇՈՒԵՅՑԱՐԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՍԻԼԵԱՆ

Ն. ՌԱՖԷԼ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսելիայի և Պարեսամ գիւղի Ամանաթանոցներ։

Մէնէրէլի չոգենաւը Պարեսամ գիւղի ուղեւորի հանդիպելով Սամսուն, Կիրասուն և Տրապիզոն Մարտ 21ին իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.).

Սամսունի չոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի Մարտ 26ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւագոյնքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԼ

1054 Մոմհանէ փողոց թ. 108

ՓԻՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒԵՅՑԱՐԻՆ

Ամէ ոմանք երեւ ոնեամ նէբանի Լիվերբուլ և Ամերիկայ դէջ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գասպանիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոհեմիա	4531
Մէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բաւոնիա	5587	Ալպս	2393
Մէֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալկբրս	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորոքգо	1855
Շէրպուրկ	1614		

Մարտ 14ին չոգենաւը, Նաւապետ Պարլօռ, Լիվերբուլէն հոս պիտի գայ ընդհանուր վաճառքով դեպ ի ամերիկա 21։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒՆ գործակատար Thomas G. Zoly

Ալիքսիատ խան, թիւ 401
Ղալաթիա 932

ՊԱՂԱՐ ՌԻԹՍ

Ալեքսէրդ Իլիաս և Հիվ.
447, Բերա Մեծ-Փողոց, 451
(առուական գեղարդատան քով)
մանաւորապէս կը գտնուին՝

Սեւ խաւեար ընտրելագոյն.—Զարկած, ազած և համեմուած ձուկեր—Թարմ, մաքուր կարագ—Պանիրներ—Շրշիկներ—Ժամպոն—Լիզուներ—Ֆիլէմօ—Համեմուած գնրուն—Հաճարի հաց—Պաքիմատ—Պիսքիւի—Անուշեղէն—Թէյ։

Մեծ պէսպէսութիւն պահածոյ ուրիշներ Վանայ և առուական առաջնակարգ ըմպելիք

Որոշ գին

Ծան.—Պաղար Ռիթսը չարաքին երկու անգամ կանոնաւորապէս ապրանք կ'ինդրուի։ 210

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒԵՅԱՐԻՆ

Եբրէ-Էլ-Բէ Սէգլիոյ, Կ. Պոլսոյ Ա. Օթեասյի Գլխ.

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ ՈՐԴԻՐ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպսոն	2000	Ֆլամինկո	1600	Բալէրմո	3200
Անձէլ	3000	Կալիէլ	5500	Բաֆէտէր	1700
Աբօլս	5500	Կիրանոս	2200	Բլաֆօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլս	1000
Արիասդ	3000	Կրօնոս	2200	Քուլդ	2800
Պասանս	3000	Լիրս	2000	Դիալդ	4400
Պորտիոս	2200	Լիտալկ	3000	Դինամոս	3200
Պրավօ	2000	Լինտու	7000	Բօլս	3000
Պրիֆալս	8800	Լանդէր	1200	Բօմէս	3500
Դէլրոս	2600	Լիսպօ	5000	Բօգալրիս	3500
Գալիպսս	1500	Ցիւնս	2300	Մալէնս	4900
Գամէս	2100	Բէլոս	2000	Մանդիանկ	8200
Գաղս	2000	Բօլրինս	4 00	Մարֆօ	2000
Գօմս	1700	Բօմնս	2200	Միրվիս	2000
Զիրակ	5000	Լէս	2000	Մորէնտս	4300
Գլիս	5500	Լէբանոս	4500	Թ. Ուիլսն	3000
Գոլօրատս	3400	Լիվերնս	3000	Թուրսս	1200
Տիգս	1500	Մալմս	1500	Թօլիտս	2800
Տօմինս	2500	Մարէնկս	4300	Թօրբիտս	900
Տուրս	1800	Մարգէլլս	5500	Ուրպինս	5000
Տրարս	2100	Միլս	2000	Վէլնուրնս	5000
Եանսամս	1600	Մուրինս	3100	Եէլոս	3600
Եւտօրատս	3000	Նէբս	2000	Զէպրա	1900
Եէլբրս	3200	Սրրանտս	3000	Տիֆանինս	1 00
Տ. ամս	2600	Սիէլլս	5000	Զրնկս	200
Ֆարբն	800	Սգրանս	4500	Զէրս	1 0
Ֆիտս	700	Սպրս	2000	Մօսրիֆս	1 0
Էմիրէլն Մոնարք	8000	Բիրմրրն Մոնարք	8000		
Լրպիրն Մոնարք	8100	Քամանիա	12950		
Լուբանիա			12930		

Մարտ 14ին չոգենաւը, Նաւապետ Ոսյս, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս կասաւ։

Վալիտրոնս չոգենաւը, Նաւապետ Ուս, ընդհանուր վաճառքով Հալէն մեկնած է ամսոյս 11ին և 25ին հոս կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կը նդայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՏՕ
Գործակալք
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ
39 խան, Ղալաթիա

ԿՈՍՏԻԿԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԱՆԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԳԵՀՈՆՆԵՐՈՒ

ՊԱՀԱՆՋ ԳԱՆՈՒՈՑ, ԱՆՈՒՇ ԹՈՒՄ, ԼԱՆՏ, ԹԷԼԻ 7, ՊՕՍԱՐՊՈՒՐ

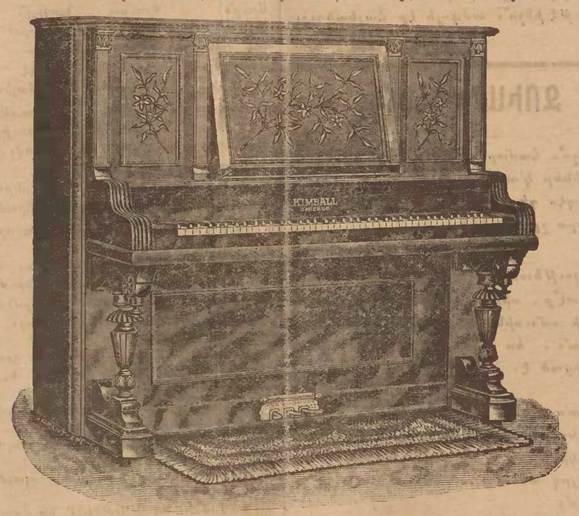

W. W. KIMBALL & Co

ՇՐԴԱԿՈՑԻ ՀՈՒԶԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐ

ԳՈԼՈՄԴԱԿԱՆ «ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՅՈՒՅՑԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐ»

ԱՄԵՆԱԲԱՐՁ ՎԱՐՁՍՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ՍՏԱՑԱԾ

ՁԱՅՆ.— ՔԱՂՑՐ ԵՒ ՆԵՐԴԱՇՆԱԿ

ԻՆԹՈՒՄԱՆԹ.— ՀՈԽ ԵՒ ՁՕՐԱՒՈՐ

Ամերիկեան սալբանաց գերազանցութիւնն աշխարհատանօթ է արդէն· միայն թէ գներուն համեմատաբար բարձրութեան պատճառաւ դիւր մատչելի չեն համարուած այս երկրին մէջ։ Կոստիկեան եղբարը պատիւ ունին ծանուցանել Արգոյ հասարակութեան թէ մասնաւոր համաձայնութեան մ'եկած են այս գործարանին հետ, Պոլսոյ, Եգիպտոսի, Պուլկարիոյ եւ բոլոր Արեւելքի մէջ այս ընտիր գործիները ծանօթացնելու համար, որով կ'ըրդ են նոյն իսկ յԱմերիկա ծախսուած գներէն շատ աւելի ժան վաճառել զանոնք։

Արգոյ յանախորդը, փոխանակ Բերայի մեծածախս խանութները դիմելու, երբ մեր վաճառատունն այցելել հաճին, փոքրով պիտի տեսնեն թէ հասարակ զաշնակի մը գնէն քիչ մը աւելի վճարելով, պիտի կարենան ունենալ այս պատուական դաշնակներէն եւ երգեհոններէն։

ԿՐ ԳՏՆՈՒԻՆ ՆԱԵՒ ԾԱԼԼՈՒՈՂ ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐ

ԲՈԼՈՐՈՂԻՆ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳԻՒՏ

Դոցուած վիճակի մէջ հայելաւոր սրանդելի զարդանի մը ձեւն ունենալով, բացուած ատեն իւր ամէն պէտքերովը կատարեալ եւ հանգստաւէտ անոդին մը կը ներկայացնէ։

SANTAL SALOLÉ LACROIX

ԳԱԲԻՒԼԻՆԵՐԸ

Միզային գործարանի հիւանդութեանց դէմ գործածուող հականեխիչ դեղերուն ամէնէն ազդուն և ամենալաւ իւրացնելին է։

Վաճառատեղին՝ դեղարան Լագրուա, 76, Շաթօ-տո փողոց. Բարիզ.

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններուն մէջ։

ՈՐՈՇ ԳԻՆ — ՕՍՄ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա. ՄԱՅԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Ի ԲԵՐԱ, ԹԻՒՆԷԼԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ, Ի ՊՈԼՍ, ԿԱՄՈՒՐՋԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Վերջնապէս հաստատեալ է թարմ առ Սիմոն Բայսէրլեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, քարաքէօյի հրապարակը, Եէնի-Խան, առաջին յարկ։ 42

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

պատրաստուած Պիս-Ուիթով ձեւամբ

CHles FAY, Parfumeur

PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ՏԷՊ. Ա. ԹՈՒՄԱՋԱՆԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Հաստատեալ 1852 ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺՔ Հաստատեալ 1852

Թիւ 396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԲԵՐԱ

Մատակարար առանց քաշուելէ լիտի արհեստական տեղեաներ պատրաստելու, ամէն անգամէն ամենատատակի ցաւած տեղերը, ասկի տարանոց և մեռազով լեցնելու, ինչպէս նաեւ կը գտնուին բերանի և ակռայի ամէն կերպ տեսակներն և կը քաշուին առանց ցաւ զգացնելու։ (Բացի կիրակէն) ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 38

ԱԼԻԵՍՊՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՕԳՍՏԻ 1880

Ա. ԵՒԱՐԻԵԱՆ — Յ. ՀՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

MARQUE DEPOSÉE

Մասնաւորապէս կը բանաւոր Օսմանեան ազգի գերազանց ուշադրութեան

Թէյի գործածութեան ընդհանրանալովը, Թէյի ճաշակն եւս նրբացած է, որով Թէյի առեւտուրն վաճառականութենէ աւելի արուեստ մը է, որ միայն երկարատեւ եւ ճոխ փորձառութեամբ կ'ստացուի։

Մեր տունն, որ արդէն հանրածանօթ էր բարձրագոյն ընդարձակ գործառնութեամբ, այս տարի եւս իր մասնաւոր գործակալաց ձեռամբ գնած է բաղմապատ եւ խիստ ուժեղ տարբերութիւններ Զիհանատանի, Ճավայի, Սէյլանի և Հնդկաստանի գլխաւոր արտադրիչներէ. և արդէն հասած են մեզ, և հետզհետէ պիտի ստանանք Թէյեր, որք գերընտիր հատաւէտութեամբ ամէն ճաշակի յարմար բլլալով հանդերձ գներու անհամեմատ ժամանութեամբ մեզ մատուցած առաւելութիւնք, մեր տան դէմ մրցումն անկարելի կը նեն։

Մեր բազմաթիւ յաճախորդաց պահանջմանց լաւ եւս գոհացում տալու համար ընդարձակած ենք մեր մանրածախն, ուր ամէն տեսակ ընտիր Թէյեր թէ՝ անուշեղէնու և թէ՝ այլ և այլ մեծութեամբ տարբերու մէջ մեծաքանակ միշտ պատրաստ կը գտնուին։

Թէ՝ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց, և թէ՝ օտար երկրաց մէջ մեր տան ցուցուցած փառաւորութիւնն կը բարձրանէ մեզ առաւել եւս յարկ մեր այդ բարեկամներին, որ է՝ ողջամտութիւն ընտրելի, լաւի և գեղոյ մասին։

Մեր թէյերու առաւելութեանց ապացոյցներէն մին եւս, անոնց խաղալ կեղծելն հրապարակին վրայ գտնուիլն է, որոց դէմ զգուշանալու համար կը խնդրենք որ միշտ մտնէք Մեր ԱԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆՆ ու մեր տան հացէն, Կ. ԵԱՎՐԻԵԱՆ, Յ. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ
Ճշդոյ պէյ խան Թիւ 17. Պահնէ Գաղու։ 19

ՇԻՐԲԻԼԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻՒ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1895 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 15ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՐՏ 17

Վոսրէն Լեռնոյ ընթացքներ

12 30 ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Ենիր.Մրկ.Ր.Հիս.Պէպ.Արն.Դրչ.Օրթ.Պշք.
12 30 Պէպ.Արն.Դրչ.Օրթ. Պշք.
12 30 Գնտ.Վնր.Զնկ.Պէլլ.Գգկ.
12 40 Պէպ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտլ.Վնիր.Զէնկ.Պէլլ.Գգկ.
1 15 ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ. Ենիր. Սթն.Միրկ.Պյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Դրչ.Օրթ.Պշք.
2 15 Պէպ.Բշպ.Ենր.Զպգ.Գնլ.Պօյճ.Ր.Ա.Հս.Գնտլ.Արն.Զնկ.Պէլլ.Օրթ.Գգկ.Պշք.Գապ.
2 15 ենմ. Մզրպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Սթէն. Միրկ. Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Դրչ.Օրթ. Պէշրթ.
3 15 Ա.Հս.Գնտ,Վանն,Զէնկ,Պէլլ, Գգկ,Պէշկ։
2 45 Ր.Ա.Գվ.ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Պէշր.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վնր.Զնկ.Պէլլ.Գգկ.Իսկ
3 30 ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Ենր.Սթն. Միրկ. Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արնվ.Դրչ.Օրթ. Պշք.
5 — Պէշգ, Բշպան, Զպգ,Գանլ, Ա-Հիս,Գնտ,Վնր, Զնկ, Պէլլ,Գգկ,Պշկ։
5 — ենմ.Մէգ. Պէօյ.Թրպ.Եէնր,Սթն.Միրկ.Պօյճ.Ր.Հս. Պէպ, Արնվ, Դրչ. Օրթ, Պշկ,
5 45 ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Պէյգ.Ենր.Սթն.Միրկ.Պյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Դրչ.Օրթ.Պշք.
7 — Մրկ.Ր.Ա.Հս.Գնտ.Պէպ.Արնվ.Զնկ.Պէլլ.Օրթ.Գգկ.Իսկ. Պշք.
7 — ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Պէյգ.Բշպ.Են.Մրկ.Գնլ.Ր.Ա.Հս.Գնտ.Ա.Զնկ.Պէլլ.Օրթ Գգկ.Պշք.Իսկ.
7 45 Ա.Ր.Գվ.ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Ենր.Մրկ.Ր.Հ.Պէպ.Արն.Դրչ.Օրթ.Պշք.
8 45 ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Պէյր.Բշպ.Զպգ.Գնլ. Ա.Հս.Գնտլ.Զնկ.Պէլլ.Գգկ.Իսկ.
9 — ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.Իսկ. Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արվ.Դրչ.Օրթ.Պշկ.
9 45 եէնմ, Մէգ, Պէօյ, Թար, Պէյգ. Բշպ. Զպգ. Գնլ.Ա.Հիս. Գնտ.Զնկ.Պէլլ.Գգկ.Իսկ,
10 15 ենմ.Մզպ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.Մրկ. Ր. Հս.Պէպ. Արն.Օրթ.Պշկ.

Կոստանդնոպէն Վոսրէ Դիմող ընթացքներ

1 45 Պշկ.Օրթ.Դրչ.Արնվ.Պէպ.Ր.Հս.Էսիր-եէնր. Թրպ.Պէօյ.Մէգ.գվ.եէնմ.
2 45 Պշկ,Օրթ.Դրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.Իսկ.ենր. Թրպ.Պէօյր.Մէգ.ենմ.
3 20 Իսկ.Գգկ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Գնտ.Ա.Հ. Գնլ. Զպգ. Բշպ.Պէյգ.
3 30 Գապ.Պշկ.Իսկ.Գգկ.Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Արվ.Գնտ. Ա.Ր.Հս.Գնլ.Մրկ.ենր.Բշպ, Պգ.Թրպ. Պէօյ. Մզպ.ենմ.
4 15 Պշկ.Օրթ.Դրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.Սթն.ենր. Թրպ.Պէօյ.Մզպ.ենմ.
4 45 Պշկ. Գգկ. Պէյլ. Զէնկ. Վնր. Գնտլ. Ա. Հս. Գնլ. Զպգ. Բշպ.Պէյգ.Թրպ, Պէօյ.Մզպ.ենմ.
5 20 Գպթ.Իսկ.Պշկ.Գգկ.Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Արվ. Գնտ. Ա.Ր.Հս.Գնլ.Զպգ.Մրկ.
5 15 Պշկ.Օրթ.Դրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.Իսկ. ենր. Թրպ.Պէօյ.Մզպ.ենմ.Ր.Ա.Գվ.
6 — Գապ.Պշկ.Օրթ.Արվ.Պէպ.Ա.Ր.Հս. Մրկ.ենր. Պէգգ. Թրպ.Պէօյ.Մզպ.ենմ.
7 — Պշ.Իսկ.Գգկ.Պէյլ.Զնկ.Արվ.Գնտ.Ա.Ր.Հ.Պօյճ. ենր.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.ենմ.
8 30 Պշկ.Օրթ.Դրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.ենր. Թրպ. Պէօյ.Մզպ.ենմ.
9 20 Պշկ.Օրթ. Արվ. Գնտ Ր.Հս. Պօյճ.Գանլ. ենր. Պշկ.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.ենմ.Ր.Ա.Գգկ.
10 5 Գապ.Գգկ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Գնտ.Ա.Հ.Գնլ.Զպգ. Բշպ.Պրգ.Մզպ.Ր.Ա.Գվ.
10 20 Պշկ.Օրթ.Դրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ.Մրկ.Սթն. ենր.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.ենմ.
10 50 Գապ.Պշկ.Օրթ.Դրչ.Արվ.Պէպ Գնտ, Ա.Ր.Հսը Գնլ.Մրկ.ենր.Բշպ.Պրգ.Պէպ.ենմ.զացող Հշ.ն պիտի հաղորդակցի.
11 10 Իսկ.Գգկ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Գնտ.Ա.Հս.Գնլ.Զպգ. Բշպ.Պրգ.
11 20 Պշկ.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.Սթէն.ենր. Թրպ. Պէօյ. Մզպ.ենմտհալէ
11 30 Պշկ.Գգկ.Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Գանտ.Պէպ.
12 15 Պշկ.Օրթ.Դրչ.Արվ. Պէպ.